Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 122 (9108). • 1987 йил 27 июнь • шанба • Баҳоси 3 тийин.

УЛУҒ ОКТЯБРЬ ЮБИЛЕЙИГА

БИР МАРОМДА

ЯНГИЙЎЛДАГИ қишлоқ хўжалиги деталлари тажриба-экспериментал заводи шаҳарнинг илғор саноат корхоналаридан ҳисобланади. Улуғ Октябрь юбилейини муносиб кутиб олишга тайёрланаётган коллектив бир маромда ишлаяпти. Корхонада йил бошидан бери планга қўшимча 17 минг сўмлик маҳсулот реализация қилинди. 2 тонна мустаҳкамловчи буюмлар тайёрланиб, маҳсулот етказиб бериш плани тўла адо этилди. Кенг истеъмол товарлари ишлаб чиқариш плани эса 104 процентга бажарилди. Юбилейолди социалистик мусобақасида Матлаб Абдуллаев ва Геннадий Яхёев етакчилигидаги бригадалар карвонбошилик қилишмоқда. Шахсий меҳнат беллашувида Петр Косицин, Исҳоқ Аминов, Геннадий Собиров, Равиль Бахтиозин, Ҳайбулла Умаров сингари пешқадамлар олдинда боришмоқда.

А. МЕЖИКОВСКАЯ.

ЎН БИРИНЧИ ЧАҚИРИҚ СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ЕТТИНЧИ СЕССИЯСИНИНГ ОЧИЛИШИ ТЎҒРИСИДА

Ўн биринчи чақириқ СССР Олий Советининг еттинчи сессияси 1987 йил 29 июнь куни эрталаб соат 10.00 да Катта Кремль саройидаги СССР Олий Совети мажлислар залида **Иттифоқ Совети** ва **Миллатлар Советининг** қўшма мажлисида очилади.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Пленуми тўғрисида

ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

1987 йил 26 июнь куни КПСС Марказий Комитетининг Пленумида «Партиянинг экономикани бошқаришни тубдан қайта қуриш соҳасидаги вазифалари тўғрисида» КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачевнинг докладини муҳокама қилиш давом эттирилди.

Музокараларда КПСС Ленинград область комитетининг биринчи секретари Ю. Ф. Соловьев, СССР Молия министри Б. И. Гостев, Удмуртия АССРдаги Д. Ф. Устинов номли «Ижмаш» ишлаб чиқариш бирлашмаси партия комитетининг секретари Ю. И. Лобов, КПСС Новосибирск область комитетининг биринчи секретари А. П. Филатов, СССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари, СССР Госснаби раиси Л. А. Воронин, КПСС Ростов область комитетининг биринчи секретари Б. М. Володин, Эстония Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари К. Г. Вайно, Украина ССРдаги «Краснодонуголь» ишлаб чиқариш бирлашмасига қарашли «Молодогвардейская» кон шахтаси ишчилари комплекс бригадасининг бошлиғи А. Я. Колесников, КПСС Саратов область комитетининг биринчи секретари А. А. Хомяков, СССР Темирйўллар министри Н. С. Конарев, Москвадаги Ф. Э. Дзержинский номли «Трехгорная мануфактура» ип-газлама комбинатининг тўқувчиси Н. Н. Шчербакова, ВЦСПС Раиси С. А. Шалаев, КПСС Красноярск ўлка комитетининг биринчи секретари П. С. Федирко, Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз Флоти Бош Сиёсий бошқармасининг бошлиғи А. Д. Лизичев, СССР Кемасозлик саноати министри И. С. Белоусов, Краснодар ўлкасининг Усть-Лабинск районидаги «Кубань» колхози бригадири М. И. Клепиков сўзга чиқдилар.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ М. С. Горбачев якунловчи нутқ сўзлади.

Пленум муҳокама этилган масала юзасидан кенгайтирилган қарор қабул қилди. Қарор матбуотда эълон қилинади.

Пленум КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси тақдим этган «Экономикани бошқаришни тубдан қайта қуришнинг асосий қоидалари»ни тасдиқлади.

Пленум умумхалқ муҳокамасидан ўтказилганлиги ҳисобга олиниб, ишлаб чиқилган давлат корхонаси (бирлашмаси) тўғрисидаги СССР Қонуни лойиҳасини маъқуллади ва СССР Министрлар Советига ушбу Қонун лойиҳасини СССР Олий Совети муҳокамасига қўйишни топширди.

Пленумда КПССнинг XIX Бутуниттифоқ конференциясини 1988 йил 28 июнь куни Москва шаҳрида Кремлнинг Съездлар саройида чақириш тўғрисида қарор қабул қилинди.

КПСС Марказий Комитетининг Пленумида ташкилий масалалар кўриб чиқилди.

Пленум Н. Н. Слюньков ва А. Н. Яковлев ўртоқларни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидатликдан Сиёсий бюро аъзолигига ўтказди.

Пленум КПСС Марказий Комитетининг секретари ўртоқ В. П. Никоновни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси этиб сайлади.

Пленум СССР мудофаа министри ўртоқ Д. Т. Язовни КПСС Марказий Комитети аъзолигига кандидатликдан Марказий Комитет аъзолигига ўтказди ва уни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат этиб сайлади.

Пленум ўртоқ С. Л. Соколов пенсияга чиқиши муносабати билан уни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидатлик вазифасидан озод қилди.

Пленум Белоруссия ССРдаги «Память Ильича» колхоз-комбинатининг машинада сут соғиш оператори Л. Д. Бризга, Тюмень областидаги СССР 50 йиллиги номли «Сургутнефть» бошқармаси нефть ва газ қазиб олиш оператори Н. А. Павлов ўртоқларни КПСС Марказий Комитети аъзолигига кандидатликдан Марказий Комитет аъзолигига ўтказди.

Пленум Қозоғистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари лавозимида ишлаган пайтда республика партия ташкилотига раҳбарликда йўл қўйган жиддий камчиликлари учун ўртоқ Д. А. Кунаевни КПСС Марказий Комитети составидан чиқарди.

Шу билан КПСС Марказий Комитетининг Пленуми ўз ишини тамомлади.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ПЛЕНУМИНИНГ ҚАРОРИ

ПАРТИЯНИНГ ЭКОНОМИКАНИ БОШҚАРИШНИ ТУБДАН ҚАЙТА ҚУРИШ СОҲАСИДАГИ ВАЗИФАЛАРИ ТЎҒРИСИДА

1. Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Пленуми «Партиянинг экономикани бошқаришни тубдан қайта қуриш соҳасидаги вазифалари тўғрисида» КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ М. С. Горбачевнинг докладини тинглаб ва муҳокама қилиб, шуни қайд этадики, Марказий Комитет 1985 йил апрель Пленумининг, КПСС XXVII съездининг социал-иқтисодий тараққиётни жадаллаштиришга, қайта қуришга қаратилган йўлини изчиллик билан амалга ошириш Совет жамияти турмушининг барча соҳаларига чуқур таъсир ўтказмоқда. КПСС Марказий Комитетининг 1987 йил январь Пленуми Совет жамиятини демократиялаш йўлидаги катта босқич бўлди. Совет халқи кенг миқёсли ўзгартишлар жараёнини тўла-тўкис қўллаб-қувватлади ва унга тобора активлик билан қўшилиб бормоқда.

Пленум КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг қайта қуришга қаратилган йўлини амалга ошириш соҳасидаги сиёсий ҳамда амалий фаолиятини маъқуллайди ва партия съездининг стратегик йўлини халқ манфаатлари, социализм ишини мустаҳкамлаш, социалистик демократияни чуқурлаштириш манфаатларини кўзлаб, муттасил давом эттиришни топширади.

2. Пленум таъкидлайдики, ҳозир партия ва мамлакат қайта қуришнинг энг масъулиятли даврига — амалий ишлар даврига қадам қўйган бир пайтда ўзгартишлар суръатини бутун чоралар билан кучайтира бориш, ички ҳамда ташқи сиёсатнинг барча йўналишларида аниқ мақсадга қаратилган саботли ташкилотчилик ва ғоявий-сиёсий ишларни авж олдиришга асосий эътиборни қаратиш — бош вазифадир.

Пленум партиянинг, ҳар бир партия ташкилотининг, ҳар бир коммунистнинг бутун иши қайта қуришни чуқурлаштиришга, унинг ижобий натижаларини мустаҳкамлашга, турғунлик ҳолатларидан тезроқ қутулиш, ишончли ва амалий жадаллаштириш механизмини ишга тушириш имконини берадиган нарсаларнинг ҳаммасини олға силжитиш ва ривожлантиришга бўйсундирилишига алоҳида муҳим аҳамият беради.

Пленум Совет жамиятини демократиялашга қаратилган йўлни яна ҳам зўр активлик ва изчиллик билан ўтказиш зарур, деб ҳисоблаб, буни кенг меҳнаткашлар оммасини қайта қуришга бевосита жалб этишнинг асосий шарти, янгиланиш жараёни муқаррарлигининг гарантияси, деб билади.

3. КПСС Марказий Комитети Пленуми экономикани бошқаришни тубдан ислоҳ қилиш қайта қуришнинг асосий вазифаси, социал-иқтисодий тараққиётни жадаллаштиришнинг энг муҳим шарти, деб ҳисоблайди. Бунда совет кишилари меҳнати ва турмушининг барча томонларига революционлаштирувчи таъсир ўтказиши, социализмга янги сифат бағишлаши, уни янги ривожланиш поғонасига кўтариши лозим бўлган янги яхлит системани яратиш биринчи ўринга қўйилмоқда.

Пленум экономикани бошқаришни тубдан қайта қуришнинг КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ М. С. Горбачев докладида таърифлаб берилган асосий йўналишларини, уни амалга ошириш мақсадлари ва принципларини маъқуллайди. Яхлит бошқариш системасига ўтиш экономика ривожлантирилишини реал жадаллаштиришни, унга янада жўшқинлик ва сифат бағишлашни, жамият эҳтиёжларининг фан-техника тараққиёти ютуқларидан мумкин қадар кўпроқ фойдаланиш, табиатдан оқилона, социалистик фойдаланишни таъминлаш, барча босқичларда маъмурий раҳбарлик методларидан асосан иқтисодий раҳбарлик методларига қатъиян ўтиш, инсон омилини бутун чоралар билан кучайтириш орқали қондиришни таъминлаши лозим.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси тақдим этган «Экономикани бошқаришни тубдан қайта қуришнинг асосий қоидалари» тасдиқлансин.

Давлат корхонаси (бирлашмаси) тўғрисида СССР Қонунининг умумхалқ муҳокамаси якунларини ҳисобга олиб, тўлиқ ишлаб чиқилган лойиҳаси маъқуллансин. СССР Министрлар Советига шу лойиҳани СССР Олий Советининг муҳокамасига тақдим этиш топширилсин.

4. КПСС Марказий Комитети Пленуми қайд этадики, бошқаришни тубдан қайта қуриш социалистик экономикага раҳбарликда демократик централизм принципини қўлланиш тўғрисидаги масалани янгича ўртага қўйиб, экономикани бошқариш марказий органларининг фаолиятига нисбатан янги талаблар қўймоқда. Бу органлар социал-иқтисодий ва илмий-техникавий ривожланиш умумдавлат стратегияси амалга оширилишини, экономиканинг тўла ва ишончли мутаносиблигини, корхоналар ва бирлашмаларнинг хўжалик ҳисоби мустақиллиги ҳамда меҳнат коллективларининг ўзини-ўзи бошқариши шароитида уларнинг самарали хўжалик юритишлари ва шу асосда ижтимоий эҳтиёжларни қондириш учун зарур шарт-шароитлар яратилишини таъминлашлари керак.

Пленум марказий, республика ва маҳаллий бошқариш органларининг фаолиятини, планлаштириш системасини қайта қуришга, туб молия-кредит ислоҳотини, нарх белгилаш ислоҳотини амалга оширишга ва моддий-техника таъминотини қайта қуришга тааллуқли қарорларнинг лойиҳаларини ҳамда бошқа норматив актларни асосан маъқуллаб, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси ва СССР Министрлар Советига Марказий Комитет Пленумидаги муҳокамани ҳисобга олиб, уларни қабул қилишни топширади.

5. КПСС Марказий Комитетининг Пленуми таъкидлайдики, ҳозир қайта қуришнинг барча йўналишларида партия таъсирини кучайтириш, ижтимоий жараёнларга моҳирона раҳбарликни, партиявий ишда янги ижодий ёндашувлар ишлаб чиқилишини таъминлаш айниқса муҳим бўлиб, уларни кучайтириш зарур. Экономикани янгича бошқариш системасига ўтказиш соҳасидаги фаолиятда халқ хўжалигининг ҳам янгича, ҳам эскича бошқариш методлари амал қилиб турадиган ўтиш даврида нормал ишлашини таъминлашга алоҳида эътибор бериш керак.

Партия ташкилотлари амалга оширилаётган ўзгартишларнинг олдинги сафларида бўлишлари лозим. Иттифоқдош республикалар Компартияларининг Марказий Комитетлари, ўлка, область, шаҳар ва район партия комитетлари иш услубини такомиллаштиришга, бошланғич партия ташкилотлари, меҳнат коллективлари ва жамоат ташкилотларига таяниб, сиёсий раҳбарлик методларини қарор топтиришга қаратилган йўлни изчиллик билан ўтказишлари, ишларнинг аҳволига ҳаққоний ва принципиал баҳо беришлари, кадрларни янгича ҳаракат қилишга ўргатишлари керак. Марказий иқтисодий органлар, министрликлар ва идоралар, корхоналар ва бирлашмалар партия ташкилотларининг ишида масъулият ҳамда принципиалликни кучайтириш юзасидан конкрет чоралар кўриш зарур.

Партия XXVII съездининг, Марказий Комитет 1987 йил январь Пленуми ва ушбу Пленумнинг қарорларини амалга ошириш соҳасида партия ташкилотларининг фаолиятини активлаштириш мақсадида шу йил охирида коммунистларнинг йиғилишларини ва сайлаб қўйилган органларнинг қайта қуришга раҳбарлик соҳасидаги ишлари тўғрисида уларнинг ҳисоботларини қўйиб партия комитетларининг пленумларини ўтказиш зарур, деб топилсин.

* * *

КПСС Марказий Комитети Пленуми иқтисодий бошқаришни, умуман хўжалик механизмини қайта қуриш ҳозир бутун жадаллаштириш стратегиясининг муваффақиятини белгилаб берувчи энг асосий вазифа эканлигини таъкидлайди. Уни амалга ошириш — ғоят муҳим умумпартия, умумхалқ иши, мамлакатнинг бутун турмушини янгилаш жараёнининг ажралмас таркибий қисми, Октябрь ишининг бевосита давомидир.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ПЛЕНУМИНИНГ ҚАРОРИ

КПССнинг XIX БУТУНИТТИФОҚ КОНФЕРЕНЦИЯСИНИ ЧАҚИРИШ ТЎҒРИСИДА

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми қарор қилади:

1. Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг XIX Бутуниттифоқ конференцияси 1988 йил 28 июнь куни Москвада Кремлнинг Съездлар саройида чақирилсин.

2. Конференциянинг қуйидаги кун тартиби тасдиқлансин:

1. КПСС XXVII съезди қарорлари қандай рўёбга чиқарилаётганлиги, ўн иккинчи беш йиллик биринчи ярмининг асосий якунлари ва қайта қуриш жараёнини чуқурлаштириш юзасидан партия ташкилотининг вазифалари тўғрисида.

2. Партия ва жамият турмушини янада демократиялаштиришга оид тадбирлар ҳақида.

3. КПССнинг XIX Бутуниттифоқ конференциясига ваколат нормаси қуйидагича белгилансин: конференцияга делегатлар иттифоқдош республикалар Компартиялари Марказий Комитетлари, ўлка, область партия комитетларининг пленумларида ёпиқ (яширин) овоз бериш йўли билан сайланишини назарда тутиб, 3780 нафар партия аъзосидан бир делегат сайланади. Украина, Белоруссия, Ўзбекистон ва Қозоғистон Компартияларидан делегатлар область партия комитетларининг пленумларида сайлансин.

Совет Армияси, Ҳарбий—Денгиз Флоти, ички ва чегара қўшинлари қисмлари партия ташкилотларидан КПССнинг XIX Бутуниттифоқ конференциясига делегатлар ҳам Компартиялар Марказий Комитетлари, ўлка ва область партия комитетларининг пленумларида бошқа делегатлар билан бирга сайланадилар.

Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз Флоти қисмларининг партия ташкилотларида турган чет эллардаги коммунистлар КПССнинг XIX Бутуниттифоқ конференциясига делегатларни тегишли ҳарбий қўшилмалар конференцияларида сайлайдилар.

Делегатлар 1988 йилнинг апрель-май ойларида сайлансин.

КПСС Марказий Комитети партия ташкилотларини КПСС Бутуниттифоқ конференциясига ғоявий-сиёсий ва ташкилий жиҳатдан юксак даражада, партия сафларини янада жипслаштириш, партия билан халқ бирлигини мустаҳкамлаш, мамлакатда амалга оширилаётган революцион ижтимоий ўзгартишлар жараёнини чуқурлаштириш белгиси остида тайёргарлик кўришга даъват этади.

ҲУРМАТ ТАХТАСИ

Пилла етиштириш ва давлатга сотиш планини бажарганликлари учун қуйидагилар область «Ҳурмат тахтаси»га ёзиладилар.

БУКА РАЙОНИ БЎЙИЧА

Жамбул номли колхоз (раиси А. Ҳайдаров, партия ташкилотининг секретари А. Ҳожибоев, касаба союз ташкилотининг раиси Х. Маматов, комсомол ташкилотининг секретари И. Алиев, пиллачилик бўйича агротехник Қ. Холиқов).

ОҲАНГАРОН РАЙОНИ БЎЙИЧА

Серго номли совхоз (директори Й. Қўлдошев, партия ташкилотининг секретари М. Хўжаёров, касаба союз ташкилотининг раиси А. Жоналиев, комсомол ташкилотининг секретари Х. Хўжамбердиев, пиллачилик бўйича агроном С. Йўлдошхўжаев).

«Октябрь» совхози (директори Й. Ҳожиматов, партия ташкилотининг секретари Р. Шодиметов, касаба союз ташкилотининг раиси А. Мингбоев, комсомол ташкилотининг секретари Р. Йўлдошев, пиллачилик бўйича агроном Д. Ғафуров).

«Оҳангарон» совхози (директори У. Иброҳимов, партия ташкилотининг секретари Ф. Шеров, касаба союз ташкилотининг раиси Э. Худойбердиев, комсомол ташкилотининг секретари Н. Сайдазимова, пиллачилик бўйича агроном З. Тоиров).

Ворошилов номли совхоз (директори С. Балашов, партия ташкилотининг секретари Ш. Умурзоқов, касаба союз ташкилотининг раиси И. Мўминов, комсомол ташкилотининг секретари Б. Усмонов, пиллачилик бўйича агроном Б. Нишонов).

• ҒЎЗА ГУЛЛАДИ •

●ЯНГИЙЎЛ районидаги «Интернационал» колхозининг Жаббор Мавлудов бошчилик қилаётган бригадаси деҳқонлари бу йил 75 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 40 центнердан ҳосил йиғиштириб олишга аҳд қилишган. Айни кунларда бригада далаларида ғўза парвариши уюшқоқлик билан олиб борилмоқда. Ўз вақтида озиқлантирилган, культивация қилинган экин ёппасига гуллай бошлади. Суратларда: (чапдан) бригада механизатори Муқаддас Гайназаров. У ўз тракторини унумли ишлатиб кунлик нормасини ошириб бажармоқда; ғўза гуллади; ишлов бериш пайти.

Р. Галиев фотолари.

РЕВОЛЮЦИЯ ОДИМЛАРИ: ҲАФТАМА-ҲАФТА

ЛЕНИН ВА ОКТЯБРЬ

3 (16) июнда очилган Советларнинг I Бутунроссия съезди ўз ишини давом эттирмоқда эди. 9 (22) июнь куни Владимир Ильич съездда ўзининг иккинчи нутқини, сўзлади — нутқ асосан уруш масаласига бағишланганди.

Большевикларнинг оммага таъсири ва омма орасидаги обрў-эътибори тобора ортиб бораётганидан дарғазаб бўлган мувақќат ҳукумат ва унинг эсер-меньшевиклардан иборат лаганбардор ҳомийлари туҳмат ва бўҳтонлар йўлига ўтдилар, хиёнат ва сотқинликда донг таратган буржуа матбуотини ишга солдилар.

В. И. Ленин бошлиқ большевиклар шу кунларда муттасил омма орасида бўлдилар, вазиятнинг мураккаблигини, аҳволнинг оғирлиги ва чигаллигини оммага вазминлик билан, сабр-тоқат билан тушунтиришга ҳаракат қилдилар. Владимир Ильичнинг ҳафта давомида «Правда»да босилган ўнлаб мақолалари, активлар кенгашидаги докладлари, омма олдидаги нутқлари шу мавзуга бағишланди.

ҚАБИҲ ТУҲМАТЛАР, РАЗИЛ ЁЛҒОНЛАР

В. И. Ленин 7 (20) июнь куни «Правда» газетасида босилиб чиққан «Адолатли сулҳ тузиш йўли борми?» мақоласида аннексияларни айрибошламасдан, босқинчи-капиталистлар ўлжани тақсим қилиб олмасидан сулҳ тузиш мумкинми, дея савол қўйди ва ўзи «Бор!» деб жавоб қилди. Лениннинг фикрича, барча мамлакатларнинг капиталистларига қарши ишчилар революцияси орқали сулҳ тузиш йўли бор эди. «Ҳозир Россия бундай революциянинг бошланишига ҳаммадан яқин турибди, — деб ёзди В. И. Ленин. — Фақат Россиядагина ҳокимият тайёр муассасаларга — Советларга бирданига, тинч қўзғолонсиз ўтиши мумкин, чунки капиталистлар Ишчи, солдат ва деҳқон депутатлари Советларига қаршилик кўрсата олмайдилар.

Агар ҳокимият Советлар қўлига шу тарзда ўтса, қурол-яроғ етказиб бериб миллиардларча фойда олаётган капиталистларни тийиш, уларнинг ҳамма кирдикорларини фош қилиш, ғазна-ўғриларини — миллионерларни қамоққа олиш, уларнинг чексиз ҳокимиятини йўқотиш мумкин бўлар эди».

В. И. Ленин Советларнинг Бутунроссия съездидаги 9 июнда сўзлаган иккинчи нутқини юқоридаги мақолада илгари сурилган тезисларни ҳар томонлама ривожлантиришга қаратди. Ленин ўз нутқида эсер ва меньшевикларнинг ташқи сиёсати натижасида революцион ишчилар ва меҳнаткаш деҳқонлар ниҳоят даражада чалкаш аҳволга тушиб қолганликларини таъкидлади. Табиийки, ишчилар ва деҳқонлар меҳнаткаш синфлар бўлганликлари учун ҳам босқинчилик интилишларидан манфаатдор эмасдилар. Буржуазия, эсерлар ва меньшевиклар алдаб лақиллатаётганликлари натижасидагина уларнинг аксарияти мудофаачилар позициясига ўтиб қолгандилар. Владимир Ильичнинг уқдиришича, бу уруш турли мамлакатлардаги империалистик буржуазия сиёсатининг давоми эканлигини омма ҳали тушунмай турганди. Социалистик революция ғалаба қилиши натижасидагина бу урушдан қутулиш мумкин эди.

Съезд делегатлари, айниқса солдатлар Лениннинг уруш ва сулҳ тўғрисидаги ҳар бир сўзига диққат билан қулоқ солдилар. Буржуа ва майда буржуа газеталаридаги нуқул туҳматдан иборат мақолалар таъсири остида большевикларнинг йўлига қарши бўлиб қолган кишиларнинг кўплари ўзларининг бу нотўғри фикрларидан аста-секин қайта бошладилар...

Ўтган ҳафтадаги суҳбатимиздан маълумки, съездда кўпчиликни ташкил этган муросачилар буржуазия билан тузилган коалицияни маъқуллаган ва Мувақќат ҳукумат сиёсатини тўғри деб топган резолюцияни ўтказишга эришгандилар. Большевиклар съезд кўпчилигининг тутган позицияси пролетариат ва армиянинг илғор қатламлари фикрига мутлақо зид эканлигини амалда исботлаб бермоқчи бўлдилар. Шу мақсадда партия Марказий Комитети Петроград ишчилари ва солдатларини «Бутун ҳокимият Советларга», «Йўқолсин ўн капиталист-министр!», «Ҳужум бошлаш сиёсатига қаршимиз!» шиорлари остида 10 июнь куни намойишга чақирди. Бироқ 9 июнь куни эсерлар ва меньшевиклар раҳбарлик қилган Советлар съезди намойишни тақиқловчи резолюция қабул қилди.

Намойишни бекор қилиш қийин эди, бироқ намойишни тўхтатиб қолмаслик эса, съезд қарорига бўйсунмаслик, ўзини съезд қарорига қарама-қарши қилиб қўйиш демак эди. (Вазият шу қадар оғир, шу қадар мураккаб, шу қадар нозик эди!). Партия Марказий Комитети 9 июнь кечаси шошилинч кенгаш ўтказиб, съезд резолюциясига бўйсунишга қарор қилди. Большевик агитатор ва пропагандистлар зудлик билан ишчи кварталлари ва солдат казармаларига етиб бордилар: ишчилар ва солдатларни намойишга чиқмасликка чақирдилар ва ишонтирдилар. Бу қарорга амал қилиб, эртасига бирорта ҳам завод, бирорта ҳам полк намойишга чиқмади. Бу — омма орасида партиянинг таъсири ўсганлигидан, унинг меҳнаткаш омма билан алоқаси тобора мустаҳкамланиб бораётганидан ва зарур пайтда талофатсиз чекина олиш маҳоратидан далолат берарди. Бу, айни чоқда, Мувақќат ҳукумат ва унинг эсер-меньшевиклардан иборат югурдакларини бениҳоя ғазаблантириши табиий эди.

10 (23) июнь куни ҳамма буржуа газеталари большевикларга туҳмат ва таъналар билан тўлиб чиқдилар. Меньшевикларнинг лидерлари съездда большевикларни фитначиликда айблаб, уларни қуролсизлантиришни талаб қилдилар. Съезд намойишни бекор қилгач, ўз делегатларига заводлар, фабрикалар ва казармаларга бориб, ҳақиқий аҳволни билиб келишни топширди. У ерларга бориб келган делегатлар гап большевикларнинг «фитначилиги»да эмас, балки пойтахтнинг ҳамма пролетарлари ва гарнизонининг кайфиятида эканини ўз кўзлари билан кўриб, қулоқлари билан эшитиб келдилар ва яна бир бор шармандаи-шармисор бўлдилар.

В. И. Ленин шу ҳафта давомида «Правда» саҳифасида босилган талайгина мақолаларида, жумладан, «Халқ душманлари тўғрисида», «Буюк чекиниш», «Лақмалик касали», «Гангиб ва кўрқиб қолганлар», «Имо-ишоралар», «Аҳолини ҳаяжонга солаётган миш-мишлар» каби мақолаларда большевиклар партиясига ва унинг раҳбарларига қарши қаратилган туҳмат кампаниясини фош этди, большевиклар Россияда социалистик революциянинг ғалабаси учун нақадар оғир шароитда кураш олиб бораётганликларини кўрсатди. «Худди қутуриб, жазаваси тутиб, кўз олайтираётганлар, — деб ёзди Владимир Ильич «Имо-ишоралар» мақоласида, — тишларини ғижирлатиб, бизнинг партиямизга бетўхтов дўқ қилиб, уни ҳақорат қилаётганлар бизга очиқдан-очиқ бирон айб қўймай, фақат «имо-ишоралар» қилмоқдалар». Владимир Ильич мақола давомида муҳолифларнинг бу қадар қутуриб, бу қадар жазавага тушиш сабабларини, бунинг социал-сиёсий моҳиятини очиб берди: улар кенг меҳнаткашлар оммасининг ишончи ва мададидан маҳрум эдилар.

Минг машаққатлар билан бўлса ҳам кураш давом этмоқда, революция олға босмоқда эди.

Ўтган ҳафта давомида Туркистон ўлкасининг талайгина қишлоқ ерларида деҳқон ғалаёнлари бўлиб турди, шаҳарларда забастовкалар, намойишлар уюштирилди. Барча область комиссарлари номига келиб турган маълумотномаларда Туркистон ўлкасининг талайгина музофотларида аҳоли солиқларни тўлашдан бош тортаётгани, давлат ерларига сув беришни тўхтатиб қўяётгани, ўрмонлардаги дарахтларни ўзбошимчалик билан кесиб кетаётгани хабар қилинган.

Советлар фаолиятида солдатлар оммасининг роли тобора ортиб бораётганлигини кўрсатувчи фактлар бор.

10 (23) июнь куни Қўқонда «Интернационал» тўгараги ташкил топди. Тўгарак аъзолари асосан босмахона ишчиларидан иборат эди. Кейинчалик комсомол ташкилотига асос бўлган мазкур тўгарак большевикларнинг ғоявий раҳбарлигида иш кўрди.

«Знамя свободы» газетасининг хабар қилишича, 11 июнь куни Қўқонда РСДРП маҳаллий группаси томонидан уюштирилган митингда нотиқлар ишчилар ва солдат депутатлари Советига бўладиган сайловда социал-демократик ишчилар партияси учун овоз беришга чақирдилар.

12 июнь куни Туркистон ҳарбий округи штаб бошлиғи Зоминда деҳқон ғалаёнлари бўлганлиги, 5 киши ўлдирилганлигини хабар қилган. Зарурат туғилгудек бўлса қўшинлар билан Жиззах гарнизонига ёрдамлашиш учун кўрсатма берилган.

13 (26) июнь. Тошкент. Закаспий область комиссари Туристон Ҳарбий округи қўшинлари қўмондонига йўллаган илтимосномада қишлоқ аҳолиси ўртасида ғалаёнлар кучайиб бораётганлиги, айниқса ёшлар, ва Россияда мардикорликда бўлиб, у ердаги революцион ҳаракатларни ўз кўзи билан кўриб келганлар овуллардаги нотинчликларнинг сабабчилари бўлаётганликлари маълум қилинган.

Шу тариқа Россиядаги революцион воқеаларнинг акси-садоси Туркистон ўлкасини ҳам ларзага солмоқда, инқилобий кураш юксалиб бормоқда эди.

В. АБДУЛЛАЕВ.

Ишчи ҳамкасби ҳақида

Нуриддин ижодий ишлайди

БАЪЗАН киши хотирасида энг оддий ҳодисалар ҳам бир умрлик ўчмас из қолдиради. Бу балки эндигина мактаб партасига ўтирган ўқувчининг дафтарга ёзган илк ҳарфидир, дастлабки имтиҳондир, мактаб билан хайрлашиш ёҳуд завод ё фабрикада бошланган биринчи иш кунидир.

Нуриддин Ғаниевнинг эса илк бор мустақил равишда разряд олиш учун детал ишлаб топширгани аниқ эсида. Унинг ўзи бу ҳақда шундай гапириб берди:

— Ўшанда менга заготовкани бериб, винтнинг ўрнини йўниш керак дейишганди. Жуда ҳаяжонландим: қўлимдан келмай қолса-чи, муваффақиятсиз чиқса-чи?

Унинг дастлабки мустақил ишлов берган деталини М. Трофимов қабул қилиб олди.

— Агар бундан кейин ҳам шундай ишласанг сендан яхши мутахассис чиқади,— деган эди у детал размерларини эътибор билан ўлчаб чиқиб.

Йиллар ўтди. Мана, у йигирма йилдирки В. П. Чкалов номидаги авиация ишлаб чиқариш бирлашмасида меҳнат қилади. Шу вақт ичида 5-разрядли малакали фрезерчи бўлиб етишди. Н. Ғаниевни 41-цехда фақат изланувчан мутахассисгина эмас, актив жамоатчи сифатида ҳам яхши билишади.

Нуриддин юксак самарадорликка эришиш учун иш вақтининг ҳар бир дақиқасидан унумли фойдаланиш кераклигини яхши тушунади. Иқтисод қилиб қолинган вақтларини эса технологик жараённи чуқур ўрганиш, илғор иш усулларини ўзлаштиришга сарфлайди.

— Нуриддин ижодий ишлайди,— дейди мастер Виктор Нуриддинов.— Энг асосийси, у брак маҳсулот ишлаб чиқармайди.

— Биз бир сафар 18-цех учун детал тайёрлаётган эдик,— деб гап бошлади ҳамкасби Владимир Сафронов.— Нуриддинга энг қийин, кўп меҳнат талаб қиладиган детал тушиб қолди. У ишни нимадан бошлаш кераклиги устида узоқ бош қотирмади. Улкан заготовкани станокка маҳкам ўрнатиш мумкин бўлган мослама ясади. Иши юришиб кетди. Буюртмани тез ва сифатли бажариб берди. Детални биринчи тақдимда қабул қилиб олишди.

Н. Ғаниев унга фрезерлик, пайвандчилик каби бир неча турдош касб сирларини бирдек ўргатган устозлари Геннадий Шанталин, Александр Ковалев ва Николай Логашевлар номини ҳурмат билан тилга олади. Чунки бу касблар унга меҳнат фаолияти давомида жуда қўл келди.

Ҳозир унинг ўзи ҳам ёшларга катта эътибор билан қарайди. Практикага келган техникум студентларига яқиндан ёрдам беради. Уларга ўз асбоблари ва мосламаларидан фойдаланишга имкон беради. Ишлаб чиқариш мастери Николай Ожогин меҳнат отпускасига кетаётганда группа Нуриддинга топширилди. У коллектив ишончини оқлади. Н. Ғаниевнинг портрети цех ҳурмат тахтасидан ўрин олган. У цехнинг фаол рационализатори ҳам ҳисобланади. Янгилик эса ўз-ўзидан ятарилмайди. Бундай хусусиятга эга бўлиш учун киши ўз касбини чин дилдан севиши, тинимсиз изланиш олиб бориши керак.

— Сизнинг рационализаторлик таклифингиз асосан нималарга хизмат қилади?— сўраймиз Нуриддин Зайниддиновичдан.

— Иш унумдорлиги, маҳсулот сифатини ошириш, ишлаб чиқариш жараёнини такомиллаштиришга,— дея жавоб беради у.

Нуриддиннинг турмуш ўртоғи Надежда Алексеевна ҳам шу корхонада хизмат қилади. Уларнинг икки ўғли бор. Кўп вақтларини китоб ўқиш ва албатта, фарзандлари тарбиясига бағишлашади.

С. ЧИНАЕВ,
В. П. Чкалов номидаги авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси фрезерчиси.

● Н. ШЕРМАТОВ Тошкентдаги подшипник заводининг механика цехида меҳнат қилади. Корхонанинг илғор токари ўн икки йилдан бери шу касбни эъзозлаб келмоқда. Ўз касбининг устаси бўлмиш бу комсомол аъзоси смена топшириқларини мунтазам ошириб бажармоқда. Суратда: Н. Шерматов иш устида.

А. Тўраев фотоси.

«СИФАТГА КАФОЛАТ БЕРАМАН»

«МАЛИКА» бирлашмасининг тикув-бичув цехидан мусобақа пешқадами А. Просина ўз шиорини иш билан мустаҳкамламоқда. Сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш потокида меҳнат қилар экан, илғор ишчи ўз нормасини 155 процентга етказди ва бутун маҳсулотни биринчи тақдимдаёқ топширмоқда.

Ишга ижодий ёндашиш, илғор технологиядан оқилона фойдаланиш туфайли ана шу кўрсаткичларга эришилди. Бирлашма партия комитетининг аъзоси, халқ депутатлари район Советининг депутати Антонина Михайловна Просина корхонада энг яхши мураббийлардан ҳисобланади.

А. Просина Улуғ Октябрнинг 70 йиллигига пландан ташқари 20 мингта маҳсулот топшириб, беш йиллик икки ярим йили программасини адо этиш мажбуриятини олган.

(ЎзТАГ мухбири).

ИШ УЧ КУНЛИК, ЖАНЖАЛИ БИР ЙИЛЛИК!

ҲУРМАТЛИ редакция! Чиноз районидаги «Қизил Октябрь» колхозининг «Қаҳрамон» участкасида 40 дан ортиқ хонадон истиқомат қилади. Уларга маданий-маиший шароитлар етарли эмас. Клуб, дорихона, медицина пункти, телефон йўқ. Истеъмол суви чекка жойларга етиб келмайди. Мактаб олисда. Болалар бир ярим километр йўл босиб мактабга қатнашади.

Бундан ташқари, қишлоқ атрофида колхознинг 400 гектар экин майдони бор. Қишлоғимизга кирадиган 2 та автомобиль йўлининг бири Олмазор посёлкаси орқали бўлса, иккинчиси Тошкент—Сирдарё эски тош йўлидан. Биринчиси орқали катта йўлга чиқиш учун 15—20 километр йўл босиш керак. Иккинчиси колхоз, район марказларига боришга энг қисқа йўл. Афсуски, бу йўлдан темирйўл кесиб ўтган. У тез-тез ёпилиб турар эди. Кейинги пайтда эса у мутлақо беркитиб қўйилди. Бунинг сабабини билолмаймиз. Колхоз раҳбарлари уни очишга ҳаракат қилмаяптилар. Шунга ёрдам берсангизлар...

Қишлоқ аҳли номидан

Э. ЖУМАНОВ.

Идорада раис билан анча суҳбатлашдик. Баҳодир Ҳасановнинг бу хўжаликка раҳбарлик қилаётганига бир йил бўлибди.

— Ўртоқ Жумановнинг мен билан бирор марта учрашмай тўппа-тўғри сизларга хат ёзиб юборгани чатоқ бўлибди, — деди раис хат билан танишиб чиққач. — Аввал ҳузуримга кирмайдими, менинг гапларим қониқтирмаса, сўнг ёзмайдими. Қизиқ; бу кишини мен ҳатто кўрмаганман, танимайман ҳам. Ҳозир, баҳонада сиз ҳам, мен ҳам у киши билан танишиб оламиз...

— Хат ёзганингиздан раис бехабар эканлар, — дедим Э. Жуманов билан салом-аликдан сўнг. Аввал бу кишига мурожаат қилмабсиз-да.

— Мен кўпчилик билан маслаҳатлашиб ёздим. Хатнинг дастлабки сатрларидаги гапларнинг бари тўғри. Темирйўл хусусида қишлоқ Совети депутати Ғайрат Исоқов раҳбарлар неча марталаб Тошкентга тушиб келишаяпти, иш битмаяпти, деди. Кейин газетага мурожаат қилдим.

— Ҳар битта кичик қишлоққа клуб, дорихона, мактаб қурилаверса, бунга битта эмас, 10 та колхознинг ҳам ҳамёни чидамайди, — деди раис учаламиз ўзаро суҳбатлашаётганимизда. — Телефон эса қишлоқдан узоқ эмас, касалхонада бор. Касалхона билан қишлоқнинг ораси 400 метр. Медпунктга эҳтиёж йўқ, истаган биринчи ёрдамни касалхона ҳамширалари кўрсатиши мумкин. Имкон бўлиши билан қишлоқнинг ўзига телефон ўрнатиб берамиз. Темирйўл масаласида эса — шуғулланаяпмиз...

Район партия комитети Баҳодир Ҳасановга катта ишонч билдирган. Партия ташкилотларида чиниққан, ташкилотчи бу йигит 32 ёшида раис бўлди. Адолат юзасидан шуни айтиш керакки, янги раис бир йил ичида анча ишларни бажаришга улгурди. «Қаҳрамон» участкаси ташкил этилгандан буён зим-зиё бўлиб ётган кўчаларни неон чироқлари ёритди. Худди шу ерда катта дала шийпони қурилди. Ҳозир шийпонда қишлоқ аҳолисининг 30 фарзанди тарбияланмоқда. Шу территориядаги 25 ўринли касалхона ёнида бир йўла 60 бемор даволанадиган янги корпус қурилмоқда. Бу фақат қишлоқдаги , ўзгаришлар. Яна бу ерда кузгача тез-тез ёрилиб турадиган истеъмол суви қувурлари янгилари билан алмаштирилади. Келаси йили қишлоқ аҳли газдан фойдаланади. 1989 йили ишга тушириладиган колхознинг янги АТСидан қишлоққа сим тортилади...

— Темирйўл масаласида бормаган жойим, учрашмаган одамим қолмади, — деди раис. — Тошкент темирйўл бўлинмаси, Тошкент йўл дистанцияси, область ГАИси... Барибир, ҳал қилиш қийин бўляпти.

Қизиқ, наҳотки шу битта переездни очиб қўйиш шунчалик қийин бўлса.

— Аввало гап бундай, — деди Тошкент йўл дистанцияси бошлиғи Ўткир Файзуллаев. — Белоруссияликларнинг усули КПСС Марказий Комитетида маъқуллангач, Иттифоқимизнинг барча темирйўл бўлинмаларида бу усул кенг қўлланила бошланди...

Ўрта Осиё темирйўли бошқармаси бошлиғининг ўринбосари Х. С. Мирзаахмедов 1986 йилнинг 24 февралида Тошкент темирйўл бўлинмаси бошлиғи, шу бўлинмага кирувчи барча йўл дистанция бошлиқлари номига «Белоруссия темирйўлининг муҳим иқтисодий экспериментига кўра, Тошкент темирйўл бўлинмасига кирувчи 21 та переездда навбатчилар олиб ташлансин» деган мазмунда буйруқ берди. Шу жумладан, Тошкент йўл дистанциясидаги 7 та переездда шундай тадбир амалга оширилиши кўзда тутилди.

Белоруссияликларнинг бу усулидан асл мақсад нима? Оз ишчи кучи билан юқори меҳнат унумдорлигига эришиш ва бунинг ҳисобидан маош фондини ошириш. Ўтган йили Тошкент йўл дистанциясида 110 нафар ишчини қисқартириш мўлжалланган эди. Ҳақиқатда ҳам бу ерда ортиқча штатлар кўп экан. Машинист ёрдамчиси, автомобиль йўллари мастери, монтер, созловчи, юк тушириш экспедиторлари ва бошқалар... Хуллас, шу йили 85 киши кишни ишдан бўшатилди. Бу билан умумий маошлар иқтисоди 62 минг сўмни ташкил этди! Умуман, корхона бўйича ишчи-хизматчиларнинг ойлиги 13 процент ошди. Бу яхши. Бу йил эса 34 киши ишдан кетиши керак. Беш ойда 11 киши қисқартирилди. Аммо ўтган даврда переезд навбатчиларини ишдан бўшатиш плани бажарилмади-ку?

— Ўтган йили Самарқанддаги ҳамкасбларимиз буйруқни, планни бажарамиз, деб бирваракайига пландаги барча переезд навбатчиларини ишдан олишди. Оқибати ёмон бўлди: авариялар кўпайиб кетди. Шунинг учун биз бу ишни секин-аста амалга оширяпмиз, — изоҳ берди Файзуллаев.

Битта переездда шунча жанжал! Белоруссияликлар бу экспериментга ўтиш учун бир неча йиллар давомида тайёргарлик кўришган, навбатчилар қисқартириладиган жойлар автоматлаштирилган. Бизда нима бўлди? Буйруқ берилди. Жойлардаги аҳвол бу буйруқнинг бажарилишига имкон берадими, йўқми, ўйлаб ўтирилмади. Қандай хоҳласанг, шундай бажаравер, қабилида буйруқ чиқарилди — вассалом!

Энди яна Тошкент-Чиноз йўлидаги переездга қайтамиз. Тошкент йўл дистанциясига 25 та переезд киради. Шулардан 3-4-категорияга кирувчи 7 та переездда навбатчиларни ишдан олиш керак. 3-4-категорияга бир суткада 17—100 жуфт поезд, 200 тадан 3 мингтагача автомобиль ўтадиган переездлар киради. Ҳозиргача Тошкент йўл дистанциясига қарашли 3 та переезд ана шундай усулга ўтиб ишлашга тахт қилиб қўйилган. Тошкент-Чиноз перегонидаги 3425-километр — «Қаҳрамон»даги переезд ана шундай кам фаолиятли категорияга кирар экан. Демак, бу ерга навбатчи шарт эмас. Навбатчи бўлмаган тақдирда эса «Переездлар ва уларнинг хизмати бўйича инструкция»га кўра переездлар атрофи очиқ кенгликлардан иборат бўлиши керак. Масалан, автомобиль шофери темирйўлга 50 метр қолганда ўнг ва чап томонда 400 метр масофани кўриши керак. Бунинг учун 3425-километрдаги переезд атрофига экилган тутлар, колхоз гаражи, уйлар бузиб ташланиши лозим.

— Ўша пайтда раис: май-июнь ойларигача рухсат берсангизлар, пилладан қутулиб олгач буёғини ўзимиз боплаймиз, деган эди, — дейди дистанция бошлиғи. — Пилла мавсуми тугади ҳамки, у ерни тартибга келтиришдан дарак бўлмади. Шундан сўнг Чиноз район ижроия комитети ҳамда «Қизил Октябрь» колхози раислари номига «Қуйидаги талаблар бажарилмаса автомобиль учун йўл ёпиб қўйилади» деган мазмунда хат жўнатилди. Орадан ойлар ўтиб, Чиноз район ижроия комитети ва область ГАИси билан келишиб, переезд капитал ремонтга беркитилди. Ремонтни қабул қилиб олгани келган комиссия аъзолари переезд масаласини кўндаланг қўйдилар.

— Пахтага озгина қолди. Буёғи қиш, қишдан чиқиб олайлик. Қиш-қировли кунларда одамларни сарсон қилманглар. Баҳорда сал кунлар илиши билан ҳаммасини тўғрилаймиз, — дейишди ўшанда чинозликлар.

— Бунга ҳам кўндик, — дейди Ў. Файзуллаев. — Баҳор келди, яна ўша аҳвол. 1987 йил 8 апрелида яна райижроком ва колхоз раислари номига хат юбориб, переездни шартта ёпиб қўйдик.

— Жон акалар, чигитни экиб олайлик... — дейишди чинозликлар.

13 апрелда переезд яна очилди.

— Раҳмат. Переездни қулф-калитли қилиб қўяман, гараж қоровулига переездни очиб-ёпиб туришни буюраман, — деди Б. Ҳасанов.

— Бир ярим ой ичида иш юзасидан беш марта ўша томонга ўтдим. Переезд ҳар вақт очиқ бўларди, — куюниб сўзларди дистанция бошлиғи. Ҳар сафар оғзаки эътироз билдирардим. 26 май куни ўринбосарим С. Хен ҳам ўша томондан ўтиб келиб, переезд очиқлигини кўрибди. Ўша куниёқ раисга «ёпиб қўйинг» деб хат ёздик. Шундан кейин переезд яна икки кун очиқ турди. 28 май куни переезд буйруқ билан ёпилди.

Ўткир Файзуллаевнинг куюниб гапирганича бор. Агар бир кор-хол юз берса калтак унинг бошида синади.

... 30 май куни район партия комитети, район ижроия комитети, РАПО, Тошкент йўл дистанцияси, республика ва область ГАИси ходимларидан ташкил топган махсус комиссия переездни очиш учун колхозга йиғилдилар. Иккала томонга яна камчиликлар кўрсатилди. Колхоздагиларга қирқилган тутни таг-туги билан қўпориб ташлаш юклатилди. Темирйўлчиларга пиёдалар учун асфальт йўли қилиб бериш ҳамда переездга асфальт ётқизиш ва уни қоидага кўра темирйўл изидан тўрт сантиметр кўтариб бериш топширилди. Буларни бажариш учун уч кун муҳлат белгиланди.

Чинозликлар белгиланган уч кунда ҳам ишни бажаришолмади. Темирйўлчилар эса комиссия олдида ишга тушишди.

Икки кундан кейин мўлжалдаги ишлар битди. Энди переезд эртаю-кеч очиқ. Ҳеч қандай хавф-хатар йўқ. Поезд переездга 1,5—2 километр яқинлашиб қолганда узун наъра тортиб қўяди. Шу заҳоти переезддаги ўчиб-ёнувчи қизил чироқ липиллаб порлайди. Машиналар таққа тўхтаб, поезд составини ўтказиб юборади.

Савол туғилади: ана шу ишларни бир йил олдин бажарса бўлмасмиди? Бўларди. Фақат, ҳамон айрим мутасадди кишилар онгида сақланиб келаётган лоқайдлик, сансалорлик, бебурдлик кайфияти бу ва бунга ўхшаш «майда-чуйда» ишларга панжа орасидан қарашга олиб келмоқда. Натижада, «ёз-ёз», «текшир-текшир». Демак, ҳар ким ўз вазифасига сидқидилдан ёндашсагина бунақа сансалорликларга ўрин қолмайди.

БИР ХАТ ИЗИДАН

А. ҒУЛОМОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИГА ЖАВОБ БЕРАДИЛАР

ФАКТЛАР ТАСДИҚЛАНМАДИ

Калинин районидаги «Қорасув» совхозидан Т. Миртожиев имзоси билан келган хатда Калинин районидаги Хонобод қишлоқ Советининг раиси С. Маҳмудов қариндош-уруғлари орқали қишлоқ Советига раис бўлиб олди, у раисликка муносиб эмас, айрим кишиларга қонундан ташқари уй-жой қуриш учун ер бермоқда, бунинг устига кишилар билан қўпол муомалада, деб ёзилган эди.

Район партия комитетининг биринчи секретари Ю. Хайдуровнинг редакцияга хабар қилишича хат юзасидан текшириш ўтказилган. С. Маҳмудов илгари халқ маорифи системасида ишлаган. Кейинчалик «Қорасув» совхози директорининг маданий-маиший ишлар бўйича ўринбосарлиги вазифасига ўтказилган.

С. Маҳмудовнинг ташкилотчилиги, кўпчилик ўртасида обрў-эътибор орттирганлиги ҳисобга олиниб қишлоқ Совети раислиги лавозимига сайланган. Илгари совхозда ишлаган даврда томорқа учун ер ажратиб берилишида унинг ҳеч қандай алоқаси бўлмаган. Маҳмудовлар оиласи яшаётган уй хатда кўрсатилган вақтда эмас, балки 1974 йилда қурилган. Унинг номида район территориясида бошқа уй-жой борлиги нотўғри бўлиб чиқди. Шахсий машинаси ғайриқонуний йўллар билан эмас, балки белгиланган тартибда қонуний йўл билан олинган. Хонобод қишлоқ Советининг илгариги раиси Т. Икромовга унинг ҳеч қандай қариндошлик алоқаси йўқ.

Т. Миртожиевнинг редакцияга юборган шикоят-аризасида кўрсатилган фактлар текширишда тасдиқланмади. Хонобод қишлоқ Совети активлари иштирокида ўтказилган мажлисда Т. Миртожиевнинг шикоят-аризаси муҳокама қилиниб, ғаразгўйлик билан ёзилган, асоссиз ва ҳақиқатга тўғри келмайдиган хат деб топилган.

КЕЧИРИМ СЎРАДИ

Редакцияга келган хатлардан бирида Х. Нуралиев умр йўлдоши Қ. Нуралиевани маст ҳолда уриб жароҳат етказгани кўрсатилган эди.

Мазкур хат бўйича область ички ишлар бошқармасининг бошлиғи Р. Саитбоевдан келган жавобда текшириш ўтказилганлиги айтилади. Маълум бўлишича, оилада арзимаган нарсадан жанжал кўтарилиб, Х. Нуралиев хотинини уриб жароҳатлаган. Кейинчалик, Қундуз Нуралиева умр йўлдошини жиноий жавобгарликка тортмаслик ҳақида район ички ишлар бўлимига ариза билан мурожаат қилади. Эри хотинидан қилган қилмишлари учун кечирим сўрайди. Район ички ишлар бўлими Қ. Нуралиеванинг аризасини ва «Ленин йўли» колхози правлениесининг кафолатномасини ҳисобга олиб Х. Нуралиев ҳақидаги тергов материалларини колхоз ўртоқлик судига топширган. Ўрта Чирчиқ район прокурори ўртоқлик суди ва район ички ишлар бўлимининг тергов материалларини кўриб чиққач, Х. Нуралиев устидан қўзғатилган жиноий ишни қонун асосида бекор қилган. Область ички ишлар бошқармаси ва район прокуратураси жиноий ишни бекор қилиш ҳақидаги ўша даврда чиқарилган қарорни тўғри ва асосли деб ҳисоблайди.

ОШКОРАЛИК — ДАВР ТАЛАБИ

ПАРТИЯ ТУРМУШИ: ОММА БИЛАН МАСЛАҲАТЛАШИБ

Навбатдаги ягона сиёсий кунда шаҳар партия комитети аъзолари, сайлаб қўйилган активлар ва корхона раҳбарларидан 100 га яқин киши меҳнат коллективлари олдида докладлар билан чиқди. Улар олдиндан қаерда доклад қилишларини яхши билишарди. Шу боисдан ҳам белгиланган вақтда ягона сиёсий кун машғулотлари бошланди.

Сиёсий докладчилар социал-иқтисодий тараққиётни жадаллаштиришга ким қандай ҳисса қўшаётганлигини маҳаллий мисоллар асосида атрофлича таҳлил қилдилар, тингловчилардан тушган саволларга жавоб қайтардилар. Бекободликлар Улуғ Октябрнинг 70 йиллиги шарафига бошланган социалистик мусобақада актив иштирок этиб беш ой давомида планга қўшимча салкам 3 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқаришга муваффақ бўлдилар. Ўтган йилнинг шу даврига нисбатан саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш суръати 8,6 процентга ўсди. Бир қатор корхоналар реконструкция қилинди, цехлар қуввати ошди. Ҳозирги кунда ҳар бир ишчи, инженер-техник ходим жадаллаштиришга ўз ҳиссасини қўшишга, ютуқлар кўламини кенгайтиришга ҳаракат қилмоқда.

Сиёсий докладчилар КПСС XXVII съезди қарорлари асосида социал-иқтисодий тараққиётни жадаллаштириш йўлида эришилаётган ютуқларга муносиб баҳо бердилар. Айни пайтда асосий эътиборни йўл қўйилаётган камчиликларга, фойдаланилмаётган резервларга қаратдилар. В. И. Ленин номли Ўзбекистон металлургия заводи пўлат эритувчиси, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг аъзоси Исроил Мандонов мартен цехи ишчилари ҳузурида сўзга чиқиб, кўп ойлардан бери шартнома мажбуриятлари бажарилмаётганлигини куюниб гапирди. Кадрлар қўнимсизлиги давом этяпти. Бу ҳол иш суръатига ҳам, сифатига ҳам салбий таъсир кўрсатаяпти. Кейинги пайтларда сифат белгиси олган маҳсулотлар ҳажми кескин камайди. Шартнома мажбуриятлари бажарилмаётганлиги учун корхона кўплаб миқдорда жарима тўлаяпти.

Цемент комбинатида ҳам шартнома мажбуриятлари ой сайин барбод бўлаяпти. Сўзга чиққан корхона директори, шаҳар партия комитети аъзолигига кандидат А. Фармонов бунинг сабабларини очиқ-ойдин кўрсатиб ўтди. Энг аввало айланма печлар ремонти чўзиб юборилаяпти. Маҳсулот сифати ва миқдорини аниқловчи асбоб-ускуналар ишламаяпти. Янги техника ва технологияни жорий этиш бўйича тушаётган таклифлар чуқур ўрганилмаяпти.

Бундай танқидий гаплар тикувчилик фабрикаси, ғишт заводи ишчилари йиғилишида ҳам айтилди. Бу корхоналарда беш ойлик топшириқлар кўпгина кўрсаткичлар бўйича бажарилмаган эди.

— Бўлиб ўтаётган ягона сиёсий кунларда одамлар ўзларини тўлқинлантираётган муаммолар ҳақида очиқ-ойдин гапирмоқдалар,— дейди шаҳар партия комитети пропаганда ва агитация бўлими инструктори Абдуллажон Исматов.— Биз тушаётган ҳар бир таклиф ва мулоҳазаларни умумлаштириб амалга ошириш чораларини кўраяпмиз. Ишчиларнинг таклифи билан цемент комбинати территориясида янги озиқ-овқат магазини очилди. Гавжум жойлардаги 2 та пивохона ва «Фарҳод» ресторани ўрнида болалар ва ёшлар кафелари ташкил этилди. 13-микрорайоннинг 5-участкаси томон маршрутли такси қатнай бошлади, сабзавот билан савдо қилувчи дўкон очилди. Лекин бир қатор таклифлар хўжалик раҳбарларининг айби билан бажарилмай қолаяпти. Ўзбекистон металлургия заводи ишчилари олдинги ягона сиёсий кунларда 13-, 14-микрорайонлар кўчаларини тунда ёритиш, ободонлаштириш, суғориш системаларини тартибга солиш зарурлигини уқтирган эдилар. Бу таклифлар ҳозирча эътиборсиз қолаяпти.

— Ягона сиёсий кунлар омма билан жонли мулоқотнинг энг яхши формаси бўлиб қолди,— суҳбатимизни давом эттирди шаҳар партия комитетининг биринчи секретари Эркин Рўзиев.— Бу тадбир ҳар ойда бир марта мунтазам ўтиб турипти. Дарҳақиқат омма билан бўлаётган юзма-юз суҳбатлар чоғида кўпгина фойдали таклифлар ўртага ташланмоқда.

Шаҳар партия комитети омма билан ошкора суҳбатларнинг янги-янги формаларини излаб топаяпти. Шаҳар газетаси бўлмаганлиги учун меҳнат коллективлари билан тез-тез учрашишга, одамлар кўнглидаги гапларни тинглаб, уларнинг хоҳиш-иродалари бўйича иш юритишга тўғри келмоқда. Шу мақсадда шаҳар партия, совет, хўжалик раҳбарларидан иборат ахборот группалари тузилди. Шаҳар партия комитетининг биринчи секретари Э. Рўзиев бош бўлган группага саноат, транспорт, қурилиш, савдо ва умумий овқатланиш тармоғи раҳбарлари аъзодир. Улар жойларда бўлганларида шу соҳалар бўйича тушаётган саволларга жавоб беришяпти. Шаҳар партия комитетининг иккинчи секретари Б. Абдуллаев жамоат тартибини сақлаш бўйича тузилган группага, шаҳар партия комитети секретари Т. Я. Воронина маориф, маданият, медицина, спорт масалалари билан шуғулланувчи группага раҳбарлик қилмоқдалар. Шаҳар Совети ижроия комитети раиси Д. Қориев бош бўлган группа эса коммунал хизмат билан боғлиқ масалаларни ҳал этаяпти.

Ахборот группалари тузилгандан бери одамлардан юқори партия ва совет органларига келаётган шикоят хатлари кескин камайди. Ҳамма масалалар учрашув чоғида амалий тарзда ҳал этилаяпти.

Кейинги пайтларда меҳнат коллективлари ўртасида очиқ хатлар куни ўтказиш ҳам яхши анъанага айланмоқда. Цемент комбинатининг кон цехи ишчилари истиқомат қилаётган посёлкада ўтказилган очиқ хатлар кунида шаҳар раҳбарлари тўла иштирок этишди. Одамлар уй-жой ремонти, транспорт қатнови, ичимлик сув таъминоти, спорт ишларини ривожлантириш билан боғлиқ муаммоларни ўртага қўйдилар. Ҳаммаси ҳақли талаблар эди. Шу учрашувдан сўнг 7-автобус посёлканинг юқори қисмигача қатнайдиган бўлди. Уйлар ремонти бошланди, спорт майдонлари қурилди.

Темирйўл ва автомобиль транспорти ишлаб чиқариш бирлашмаси коллективи билан бўлган учрашувда ҳам мавжуд камчиликлар ҳақида рўй-рост гапирилди. Транспортчилар кейинги пайтларда парҳез нонлар ёпиш номаълум сабаблар билан тўхтатиб қўйилганлигини, «Ўзбекистон» кинотеатрида кундузги сеанслар учун билетлар 45 тийиндан сотилаётганлигини, корхонада маиший хизмат шохобчаси йўқлигини маълум қилдилар. Ташкилот раҳбарлари бу саволларни тезда ўрганиб, шошилинч чоралар кўрдилар.

Орадан кўп ўтмай бирлашмада якка тартибда кийим-бошлар тикиш ва ремонт қилиш фабрикасининг қабул пункти очилди. Бичиқчи А. Абдуқодирова дастлабки буюртмаларни қабул қила бошлади. Шаҳар кинотеатр ва киноқурилмалар дирекцияси эса транспортчилар сигнали бўйича барча кинотеатрлар бўйлаб текшириш ўтказди. Билетлар нархида аниқ тартиб ўрнатилди.

Омма билан бўлаётган юзма-юз суҳбатлар кўпгина социал ва иқтисодий масалаларни ҳал этишга кўмаклашаяпти. Лекин айрим раҳбар ходимлар ўзларини баъзан бундай суҳбатлардан олиб қочишяпти.

Ягона сиёсий кунлар машғулотини ўтказишга кўп ҳолларда область ташкилотларининг раҳбарлари ҳам таклиф этилади. Улар билан бўладиган учрашувларга одатда алоҳида ҳозирлик кўрилади, олдиндан эълонлар осиб қўйилади, аудиториялар бирлаштирилиб, тингловчилар сони оширилади. Одамлар йиғилади-ю, лекин айтилган раҳбарлардан дарак бўлмайди. Номаълум сабабларга кўра маданият ходимлари область касаба союз комитети раиси М. Жалилова, область соғлиқни сақлаш бўлими мудири М. Бекнозова, область комсомол комитети секретари Ф. Хўжаева ягона сиёсий кун машғулотларига келмадилар.

Шаҳар ташкилотлари раҳбарлари ҳам баъзан турли баҳоналарни рўкач қилиб, сиёсий докладлар билан чиқишдан ўзларини олиб қочмоқдалар. Автомашиналарга техника хизмати кўрсатиш станцияси директори С. Каплинов, ғишт заводи директори А. Иброҳимов, маиший хизмат кўрсатиш бошқармаси бошлиғи А. Алиев, адлия ходимлари шунга одатланишган. Уларга алоқадор саволлар кўп ҳолларда муаллақ қолаяпти.

Демократия чуқурлашиб, ошкоралик кенгайиб бораётган ҳозирги даврда омма билан янада яқинроқ бўлиш керак. Эндиликда одамларнинг дилидаги гаплар тилига чиқаяпти, муаммолар дадил қўйилаяпти. Бу муаммолар қанчалик тез ҳал этилса, жадаллаштириш жараёни шунчалик тезлашади. Жамиятимиз салбий ҳолатлардан мусаффо бўлади.

Ж. НОСИРОВ,
Бекобод шаҳри.

● «УЗАГРОРЕМОНТ» ишлаб чиқариш бирлашмасининг Тошкент тажриба ремонт-механика заводида Улуғ Октябрь юбилейи шарафига ўтказилаётган социалистик мусобақа тобора авж олдириляпти. Меҳнат беллашувига ҳар ойда якун чиқарилиб, ғолиблар моддий ва маънавий рағбатлантириб борилмоқда. Суратда: пешқадам ремонтчи слесарлар (чапдан ўнгга) С. Писчасов, П. Коршиков, Р. Байдамшин ва Қ. Хайдарбеков.

М. Нуриддинов фотоси.

*

ЧИНОЗ РАЙОНИ ХАБАРЛАРИ

ЧОРВАДОРЛАР ЮТУҒИ

● УЛУҒ Октябрнинг 70 йиллиги шарафига бошланган умумхалқ мусобақасига қўшилган «Октябрь 40 йиллиги» колхози чорвадорлари қувончли ютуқни қўлга киритдилар.

Давлатга сут сотиш ярим йиллик плани муддатидан олдин, ортиғи билан бажарилди. Қабул пунктларига пландаги 293 тонна ўрнига 324 тонна, яъни ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 69 тонна кўп маҳсулот топширилди.

Хўжалик зафарига муносиб улуш қўшган М. Қирғизбоева ва С. Бойбекова сингари тажрибали соғувчилар айни кунларда ҳам қарамоғларидаги сигирлар маҳсулдорлигини 11—12 килограммга етказмоқдалар.

Шунингдек, колхоз меҳнаткашлари йиллик гўшт тайёрлаш планини ҳам бажардилар. Давлатга пландаги 47 тонна ўрнига 50 тонна гўшт сотилди. Гўштга топширилган ҳар бир қорамолнинг тирик вазни 549 килограммни ташкил этди. Бу район хўжаликлари ўртасида энг юқори кўрсаткичдир.

ПУДРАТЧИ ЗВЕНО

● «Ўзбекистон ССР 30 йиллиги» колхозида паррандачиликка алоҳида эътибор берилмоқда. Шу туфайли бу соҳа ривожланиб боряпти.

Паррандабоқарлар ҳозиргача давлатга пландаги 79 минг дона ўрнига 93 минг дона тухум сотиб, ярим йиллик планни ортиғи билан бажаришди.

— Фермамизда 5000 дан ортиқ парранда боқилади. Уларни рацион асосида парваришлаётганлигимиз туфайли маҳсулот етиштириш тобора кўпайиб бормоқда, — дейди оилавий звено бошлиғи А. Абдураззоқов. — Бунда пудрат асосида иш юритганлигимиз, айниқса, қўл келмоқда. Биз бу йил халқимизга 160 минг дона тухум етказиб бериш мажбуриятини олиб меҳнат қилаяпмиз.

Т. ТУҚЛИБОЕВ.

27 июнь—ихтирочи ва рационализаторлар куни

ИЗЛАНИБ, ТАКОМИЛЛАШТИРИБ

БУГУН ихтирочи ва рационализаторлар куни. Улар мамлакатимиз корхоналарини техник жиҳатдан қайта қуроллантириш, ресурсларни тежаш, бир сўз билан айтганда илмий-техника тараққиётини жадаллаштиришга салмоқли ҳисса қўшиб келмоқдалар. Мухбиримиз М. Қосимова Бутуниттифоқ ихтирочилар ва рационализаторлар жамиятининг Тошкент область совети раиси А. З. АБДУЛЛАЕВ билан учрашиб областимиз ихтирочи ва рационализаторларининг бу муҳим вазифанинг амалга оширилишига қўшаётган ҳиссаси ва улар олдида турган вазифалар ҳақида суҳбатлашди.

— Аркадий Зиннатьевич, ҳозирги қайта қуриш шароитида илмий-техника тараққиётини жадаллаштириш долзарб масала бўлиб қолди. Областимиз ихтирочи ва рационализаторлари шу муҳим вазифани амалга оширишга қандай ҳисса қўшаяптилар?

— 1986 йилда ихтирочилар ва рационализаторлар билан ишлаш ўтган йиллардагига қараганда анча яхши йўлга қўйилди. Ихтиролар билан берилган буюртмалар сони 11 процентга ошди, 856 ечим учун авторлик гувоҳномаси берилди. Бу кўрсаткич ҳам ўтган йиллардагидан 15 процентга ортиқдир. Халқ хўжалигида биринчи бор 409 та ихтиро ишлаб чиқаришга жорий қилинди.

Областда техника ижодкорлари сони 939 кишига кўпайди. Ихтирочилик таклифлари билан мурожаат қилган авторлар сонининг ўсиши 16,7 процент, фойдаланилган рационализаторлик таклифлари миқдори 9,8 процентни ташкил этди. Тошкент шаҳрида эса бунинг акси бўлди. 1986 йилда рационализаторлик таклифлари билан мурожаат қилган авторлар сони ҳам, фойдаланилган рационализаторлик таклифлари сони ҳам 1985 йилдагига қараганда камайди. Ихтирочилик ва рационализаторлик таклифларини ишлаб чиқаришга жорий қилишдан олинган иқтисодий самара эса 13 миллион сўмга камайиб кетди.

— Ишлаб чиқаришни техник жиҳатдан қайта қуроллантириш ихтирочи ва рационализаторлар ишларини ҳам тубдан қайта қуришни талаб қилади. Бу борада қандай ишлар амалга оширилаяпти?

— Ихтирочи ва рационализаторларнинг область совети ўз ишини КПСС Марказий Комитетининг (1985 йил) апрель Пленуми қарорлари асосида такомиллаштира бориб, область касаба союз комитети билан биргаликда область бирлашмалари, корхона ва ташкилотлар, меҳнаткашларнинг ижодий бирлашмалариаро социалистик мусобақасининг янги шартларини ишлаб чиқди. Бу тадбир уларнинг илмий-техника тараққиётига қўшаётган ҳиссаларини яна ҳам оширишга хизмат қилиши керак.

Бу мусобақа авваламбор ўзининг пировард натижага қараб ташкил қилинганлиги ва унда область халқ хўжалиги тармоқларининг барча корхона ва ташкилотлари, меҳнаткашларнинг ижодий бирлашмалари, якка тартибда иш олиб борувчи ихтирочи ва рационализаторлар ҳам иштирок эта олиши билан ажралиб туради.

Ихтирочи ва рационализаторларни касаба союзлар комплекс программасини бажариш ишига жалб қилиш мақсадида ВОИР область совети, область касаба союзлари совети ва илмий-техника жамиятлари билан биргаликда қўл меҳнатини бартараф қилишга қаратилган энг яхши таклифлар учун конкурс ўтказилди. Лекин шуни алоҳида таъкидлаб ўтиш керак-ки, айрим корхоналарда, кўрик-конкурслар қизиқарли ташкил қилинмаяпти. Жумладан машинасозлик, химия саноатининг қатор корхоналарида йилига 5—7 кўрик-конкурслар ўтказилади. Афсуски, улардан самара кам бўлаяпти.

Ихтирочи ва рационализаторлар ишларининг яхшиланиши учун ВОИР область совети қошида агросаноат комплекси, автомобиль транспорти ва тош йўллар қурилиши, саноат материаллари, радиоэлектрон саноат бўйича тармоқ секциялари, ёшлар ўртасида техника ижодкорлигини ривожлантириш секциялари ташкил қилинди. Лекин агросаноат комплекси, қурилиш ва саноат қурилиши материаллари ҳамда автотранспорт секциялари ниҳоятда суст ишлаяпти. Бу жойлардаги масъул кишилар ҳам ўз ишларини қайта қуриб оладилар, деган умиддамиз.

— Ихтирочи ва рационализаторлар ишлари яна ҳам самаралироқ бўлиши учун уларга қандай имконият ва шароитлар яратиб беряпти?

— Бу борада ёшлар рационализаторлик мактаблари яхши самаралар беряпти.

Янгиликларни ишлаб чиқаришга жорий қилиш муаммосини ҳал қилиш мақсадида, ВОИР Марказий Совети ва Ихтиролар бўйича давлат комитети СССР Министрлар Советига хўжалик механизмини такомиллаштириш бўйича таклиф тайёрлади.

Бу таклиф жорий қилиш ташкилотларини хўжалик ҳисоби ва кооператив асосларда ташкил қилиш, хўжалик механизмини ва нархнаво, шунингдек ихтирочи ва рационализаторлик таклифларидан планли равишда фойдаланишни ўз ичига олади.

Шу билан бирга, республика Министрлар Совети, Узсовпроф ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети Иттифоқ қарорига мувофиқ равишда якка тартибда иш олиб борувчи техника ижодкорлигини ривожлантириш ҳақида қарор қабул қилдилар. Унда корхоналар, ташкилотлар, маданият уйлари ва саройларида, ҳунар-техника билим юртларида техника ижодкорлиги клублари ташкил қилиш назарда тутилади. Бу қарорнинг бажарилиши янги техниканинг якка тартибда иш олиб борувчи ижодкорлари учун ўз янгиликларини металлда ишлаб кўришда материал ва асбобни қаердан олиш, деталнинг дастлабки нусхасини кимнинг жиҳозларида ясаш муаммоларини ҳал қилиб беради.

— Байрам муносабати билан областимиз ихтирочи ва рационализаторларига қандай тилакларингиз бор?

— Мен уларга ижодий муваффақият тилайман. Ҳозир партиямиз олиб бораётган иқтисодий сиёсат бизга кенг имкониятлар очиб бераяпти. Улар ана шу имкониятлардан самаралироқ фойдаланишларини истардим.

ҲАР СОҲА ЭЪТИБОРДА

БЕКОБОД районидаги Дзержинский номли колхознинг Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати Турсунбой Мирсолиев етакчилик қилаётган пудратчи бригада азаматлари бу йил 114 гектар майдонга пахта ва 32 гектар майдонга дон учун маккажўхори экишган.

Айни кунларда мавжуд майдонларда тўлиқ гектарлар ҳосил қилиб олинди. Барча пайкаллардаги ғўзалар баравж. Айниқса, яганалашда фақат соғлом кўчатлар қолдиришга эришилди. Бунда Қ. Абдужабборова, Ж. Қамбарова, Ш. Неъматоваларнинг ҳиссаси катта бўлди.

Бригаданинг тажрибали механизатори Н. Ғафуров «Беларусь» агрегатининг бенуқсон ишлашини таъминлаб, ғўза қатор ораларида минерал ўғитлар билан учинчи марта культивация ўтказмоқда.

Коллективнинг моҳир сувчилари И. Бойзоқов, Б. Деҳқонов, Э. Бегматовлар экинларни чилла сувига қондирмоқдалар.

А. Эркаев, М. Шукуровлар бошлиқ пудратчи звеноларда эса маккажўхорини чопиқ қилиш, бегона ўтдан тозалаш ишлари қизғин боряпти. Пудратчиларнинг аҳди Улуғ Октябрь юбилейи нишонланадиган йилда мавжуд майдондаги экиннинг ҳар гектаридан 50 центнердан «қаҳрабо дон» ва 600 центнердан кўк масса етиштиришдан иборат.

Н. ТЕМИРОВ.

ДИН ҲАҚИДА МУЛОҚОТ: Суҳбатни фалсафа фанлари доктори, профессор Т. С. САИДБОЕВ олиб боради

ПАЙҒАМБАРЛАР, УЛАР КИМЛАР?

И: Аввалги суҳбатимизни ёдга олайлик. Демак, VII аср бошларига келиб Арабистонда ижтимоий ҳаётдаги ўзгаришларни тушунтириб бера оладиган, бойларга ҳам, камбағалларга ҳам маъқул келадиган мафкура — ислом пайдо бўлган. У барча мўминлар Оллоҳ измига бўйсунишлари лозим, худо одамларни бир хилда яратган эмас, бир одам баланддир, бири эса — паст, деб уқтирган. Шундайми?

С: Худди шундай.

И: У ҳолда талай саволлар туғилади. Масалан, нима учун араблар келиб-келиб Оллоҳга сиғина бошладилар, ислом динини кимлар тарғиб қила бошлади, қандай қилиб?..

С: Жавобларни батартиб олмоқ учун, саволларни ҳам тартиб билан қўймоқ даркор. Шунда суҳбатимиз мантиқи бузилмайди. Шундаймасми?

И: Нима учун янги динни бойлар ҳам, камбағаллар ҳам, ўз қабиладошлари устидан ҳукм ўрнатган золимлар ҳам, буларнинг зулмига қолган мазлумлар ҳам ахтарганлар?

С: Аввало, қабила ва уруғ бошлиқлари, уларнинг аъёнлари, бой савдогарлар қўлида катта бойликлар, мол-ҳол, энг яхши ерлар, қимматбаҳо буюмлар ҳамда қуллар тўплана борган. Табиийки, буларнинг ҳаёти роҳат-фароғатда, айш-ишратда кеча бошлаган, уларнинг тиллари бурро, қўллари узун бўлиб, бошқалар устидан ҳокимиятни мустаҳкамлаб борганлар.

И: Шундай бўлса, уларга яна нима керак эди?

С: Ишонч керак эди. Ушбу ҳукмронлик мавқелари сақланиб қолади, бошқалар ҳисобига кун кўришлари абадий бўлади, деган ишонч лозим эди. Чунки камбағаллашиб қолган кўпчилик қабиладошларнинг норозилиги аён эди. Уларни фақат қамчи зарбаси билан жисмоний жазолаш йўли билан ишлатиш кўпга чўзилмас эди. Эзилган оммани итоатда ушлаб туриш, уни ўз тақдирига тан бериб, зулмга чидашга ўргатиш воситасини қидирганлар. Яъни, ўз қуллик қисматини ўзининг онги ва эътиқоди орқали тан олдирадиган, оммани маънавий асоратда ушлаб турадиган мафкура бойларга жуда зарур бўлган ва бу ислом шаклида пайдо бўлган.

И: Бундан чиқди, демак шундай қилиш ҳукмдорлар ва зўравонлар учун фойдали. Лекин нима учун ислом дини камбағалларга маъқул бўлди, ахир тенгсизликни ёқлаяпти-ку?

С: Албатта, мазлум халқ пайдо бўлган ҳақсизлик ва адолатсизликни ҳис қилган. Зеро кун сайин ортиб бораётган ижтимоий зулм ва қарамликни, таҳқир ва ҳақоратни, очлик ва қашшоқликни англамай илож йўқ эди. Меҳнат, аҳли айрим кимсаларнинг тўкин-сочин ҳаёти ўзларининг пешона терлари эвазига бўлаётганини фаҳмлай бошлаган.

И: Шундай ҳолат меҳнаткаш оммага маъқул бўлмагандир, ахир?

С: Албатта-да. Барча баробар бўлган, инсон қадр-қиммати бойлиқ билан ўлчанмайдиган ўтмиш замонни қайтаришни меҳнаткаш омма, табиийки, ҳоҳлар эди. Бироқ у мавжуд ижтимоий тартибларни ўзгартиришдан ҳам, зулмни кучайтираётган вазиятни қайта қуришдан ҳам ожиз эди. Мана шундай ожизлик, ночорлик, ўз кучига ишонмаслик ғайритабиий кучларга эътиқодни мустаҳкамлаган. Ҳаётни яхшилаш, адолатни тиклаш, зулмни тугатишда фақат илоҳий кучлардан нажот кутганлар.

И: Демак айтмоқчисизки, адолат ва тинчлик йўқолган жойда дин пайдо бўлади. Ғайритабиий кучларни ахтариш сабаблари менга аён бўлди. Лекин бошқа тарафи қоронғу: нима учун айнан Муҳаммад ислом дини пайғамбари сифатида майдонга чиққан.

С: К. Маркс уқтирганидек, «дин унга эҳтиёж сезган ва омманинг диний эҳтиёжларини тушунган одамлар томонидан яратилади». Муҳаммад арабларнинг диний эҳтиёжини тушунган кишиларнинг бири бўлган.

И: «Бири бўлган» деганингиз нимаси? Муҳаммаддан олдин ҳам бу ғояларни тарғиб қилган кишилар бўлган, демоқчимисиз?

С: Муҳаммаддан анча олдин ҳам, унинг ҳаёт даврида ҳам ўзини пайғамбар деб эълон қилган шахслар кўп бўлган. Хўш, одамлар кимларни пайғамбар дейишини билсангиз керак?

И: Бу ҳақда гаплашган эдик: ўз фикрларини гўё худодан, илоҳий кучлардан оладиган зотларни пайғамбар дейишган.

С: Тўғри, шундай кишилар ҳам, буларнинг атрофидаги одамлар ҳам бунга ишонишган. Араб тарихи Муҳаммадга қадар ўтган анча пайғамбарларнинг, ҳатто уларнинг ўтмишдошлари бўлган коҳинларнинг кўпини билади. Кишилар маслаҳат сўраб мурожаат этадиган кимсаларни шундай деб аташган.

И: Пайғамбарга бу коҳинларнинг нима алоқаси бор?

С: Пайғамбарлар ҳам аслида маслаҳатчилар бўлишган. Аммо фарқи шундаки, уларнинг бирор масала юзасидан маслаҳатларини, кўрсатма ва қарорларини олиш усуллари турлича бўлган.

И: Таажжуб.

С: Коҳинлар ўз атрофидагилардан бир хусусияти билан ажралиб турганлар. Улар ўз-ўзидан, ташқи бирор таъсир бўлмаса ҳам, қўққисдан жазавага тушганлар, яъни руҳий талвасага тушиб, худолар билан «муомала» қила бошлаганлар, «илоҳий кароматларни» оча бошлаганлар. Бундай ҳолат коҳиннинг ўз ихтиёри билан содир бўлмай, балки уни кутиш лозим бўлган.

И: Гапингиздан маълум бўлдики, коҳинларнинг хатти-ҳаракатлари ҳам руҳий касалликларнинг бир турини эслатади.

С: Топдингиз. Медицинада эпилепсия деб аталади.

И: Коҳинлар нима билан машғул бўлганлар, уларнинг тирикчилиги қандай ўтган?

С: Улар келажакни олдиндан айтиб бериш, ҳали содир бўлмаган воқеалар хусусида фол очиш, йўл-йўриқ, маслаҳат бериш билан кун кўрганлар. Албатта, реал воқеликни тушунтириш, жамият ҳаётидаги ўзгаришларни шарҳлаш билан эмас, бирор одам турмушидаги масалалар бўйича маслаҳат беришни маъқул кўрганлар. Жамиятдаги мавжуд тартиб-қоидалар уларни жуда ҳам қаноатлантирган.

И: Бўлмаса, Муҳаммаднинг, бошқа пайғамбарларнинг бу коҳинлар билан умумийлиги нимада?

С: Ҳозиргина айтиб ўтганимдек, коҳинлар ўз кароматларини маълум бир руҳий ҳолатга тушганда «қабул қилганлар». Бундан Муҳаммад пайғамбар ҳам мустасно эмас. У «илоҳий каромат» оладиган, яъни худо билан муомала қиладиган руҳий ҳолатни ўзича ҳосил қилолмай уни кутган, яқинлашаётганини сеза олган. Коҳинлар каби, у ҳам худо билан бевосита гаплашмай, унинг ўзини кўрмай, гўё воситачилар, фаришталар, руҳлар орқали мулоқотда бўлган.

И: Коҳинлар билан пайғамбарлар ўртасидаги конкрет фарқ нимадан иборат?

С: Ҳа, дарвоқе, пайғамбарларни айрим шахсларнинг қисмати эмас, жамиятдаги ишларнинг ҳолати кўпроқ қизиқтирган. Улар араб қабила ва уруғлари орасидаги низо-тафовутлардан, кишилар ўртасида пайдо бўлган мулкий тенгсизликдан, умуман содир бўлаётган кўнгилсиз ўзгаришлардан ташвишга тушганлар. Улар қабилаларни бирлаштиришга, вазиятни юмшатишга, бу ўзгаришлар сабабини тушунтириб беришга ҳаракат қилганлар.

И: Муҳаммадга ўтмишдош ва замондош бўлган пайғамбарлар кўп бўлганми?

С: Ҳар ҳолда, кам эмас. Мутахассисларнинг уқтиришича, VII аср бошларида ҳатто пайғамбарчилик ҳаракати бўлган, дейишга ҳам асос бор. Арабистоннинг турли ерларида ўз юртларини инқироздан чиқаришга уринган кўплаб пайғамбарлар бўлганлиги маълум. Муҳаммад билан бир даврда Маслама (мусулмонларнинг масхаралаб айтишича — Мусайлима), ал-Асвод, Гулайха, Ибн Саййод кабилар, ҳатто аёл-пайғамбор — Сажжоҳ тарғибот юритганлар.

И: Муҳаммадга буларнинг муносабати қандай бўлган?

С: Ҳеч қандай. Улар Муҳаммад каби арабларни якка худоликка тарғиб қилишган, лекин на унинг тарафдори, на издоши бўлмаганлар, ўзлари мустақил фаолият олиб борганлар.

И: Муҳаммаднинг «кароматлари» Қуръонга ёзилганми?

С: Ҳа, Қуръон Муҳаммадга гўё «нозил» қилинган «илоҳий кароматлар» мажмуасидир. Бироқ, исломда муқаддас ҳисобланган бу ёзувлар, Муҳаммад вафотидан кейин тўпланган. Қуръон тўғрисида биз ҳали суҳбатлашамиз. Ҳозир Муҳаммад ҳақида давом этсак, қарши эмасмисиз?

И: Асло. Бир савол жуда қизиқтиряпти. Балки Муҳаммаднинг бу қадар муваффақият қозонишида унинг келиб чиқиши, қариндошлик алоқалари қўл келгандир?

С: Унчалик эмас. У 570 йилда туғилган, ёш етим қолиб, бобоси ва амакиси қўлида тарбияланган. 591 йили бадавлат бева аёл Ҳадичага карвон етакловчи бўлган, тўрт йил ўтгач унга уйланган. Бу вақтда Ҳадича Муҳаммаддан деярли 15 ёш катта бўлиб, илгари икки марта турмуш қурган, улардан икки ўғил ва бир қизга ҳам эга эди. Ҳадича Муҳаммаддан яна икки ўғил ва тўрт қиз кўрган. Бироқ, уларнинг кўп фарзандлари вафот этиб, фақат ёлғиз қизи — Фотима авлодларини давом эттирган. Муҳаммад 632 йили вафот этган.

И: Сиз шу қадар ёрқин ва аниқлик билан гапиряпсизки...

С: Бунинг боиси нима демоқчисиз-да. Сабаби, бу ҳақда жуда кўп далиллар, тарихий материаллар сақланиб қолган. Муҳаммаднинг оилаю-қариндошларининг роли хусусида гапирганда шуни айтиш керакки, 25 йил биргаликда кечирган умрлари мобайнида Ҳадича (620 йилда вафот этган) ўз ёрдамини, ҳатто барча бойликларини ҳам Муҳаммаддан аямаган. У биринчи бўлиб пайғамбарга имон келтирган. Яқин қариндошлари ҳам унга ихлос қўйиб, ёнида бўлишган, Муҳаммаднинг омади келган пайтларда ҳам, мағлубиятга учраган вақтларида ҳам садоқат кўрсатганлар.

И: Шу ўринда бир нарсани аниқлаб олсак. Ахир адолат тантанасини, ёвузликнинг жазоланишини кутаётган одамлар ўз-ўзича янги пайғамбарга эргашмагандир? Зотан у бой ва камбағаллар ўртасида мулкни, бойлик, ер ва мол-ҳолни тенг тақсимлашга даъват этиш ўрнига, бундай тенгсизлик худодан, деб уқтирган-ку?

С: Гапингиз тўғри. У одамларга охиратни — яъни нариги дунёни ваъда қилган, холос.

И: Аммо VII аср араблари учун бу янги гап эмас. Одамлар жуда қадимдан у дунё бор, жон ўлмайди, деб ишонишган. Бизга мактаб ёшида эканлигимиздаёқ айтишган — илгари одамларни барча асбоб-анжомлари билан дафн этишар, подшо ва ҳукмдорларни ёнига тирик хотин ва қулларини ҳам бирга кўмишар экан.

С: Сиз ҳақсиз. Лекин бир жиҳати бор. Исломгача бўлган тасаввурларга қараганда ўлган одам бу дунёдан тамом ажралиб, у дунёда на мукофот, на жазога сазовор бўлмаган. Муҳаммад эса, инсоннинг ўлими ҳаётининг давомидир, охиратда ҳар бир кимса ердаги қилмишларига кўра тақдирланади ёки жазога маҳкум этилади, деб уқтирди. Исломнинг араблардаги барча бутпарастлик динлардан фарқи ҳам худди шундадир.

И: Муҳаммад киритган диний ўзгартишлар фақат шуларми?

С: Бу ҳақда кейинги суҳбатимизда гаплашамиз.

4-мулоқот. Боши газетанинг 22, 28 май, 9 июнь сонларида

МАДАНИЙ ҲАЁТ

НИМА, ҚАЧОН, ҚАЕРДА?

ЁШЛАР БАЙРАМИ ШАРАФИГА

● БУГУН пойтахтимиздаги Тельман номли маданият ва истироҳат боғида Совет ёшлари кунига бағишланиб театрлаштирилган оммавий-спорт байрами ўтказилади.

Унинг программаси ғоят бой ва ранг-баранг бўлиб, бу ерга ташриф буюрган ҳар бир киши ўзи учун қизиқарли ва фойдали томошаларнинг гувоҳи бўлиши мумкин. Жумладан, боғда дам олувчилар учун гуллар ва китоблар кўргазмалари ҳамда тажрибали шахмат усталарининг бир нечта тахталарда сеанслари. сиёсий плакатлар ва «Студентлар табассуми» мавзусида сатирик расмлар конкурслари, ёш шоирлар билан учрашув сингари мароқли тадбирлар ўтказилади.

ШУНИНГДЕК бу ерда боксчилар, самбочилар, дзюдочилар, бадиий гимнастика ва акробатикачиларнинг чиқишлари бўлади. Санъат ихлосмандлари эътиборига театрлашган томошалар ва концертлар, вокал-чолғу ансамблларининг махсус программалари тақдим этилади.

БУЛАРДАН ташқари ёшлар ўзлари ясашган самолёт ва ракета моделларини намойиш қиладилар, ўргатилган итлар иштирокида ва машина бошқариш бўйича ҳам қизиқарли томошалар кўрсатилади.

●

МАТБУОТЧИЛАР СТАДИОНИ

«Матбуот» полиграфия ишлаб чиқариш бирлашмасига қарашли 3-босмахона коллективи ўз кучлари билан стадион қуришга аҳд қилдилар. Қурилиш ишларида комсомол-ёшлар алоҳида жонбозлик кўрсатиб ишламоқдалар. Уларни ишдан бўш вақтларида ҳамда шанба ва якшанба кунлари ҳамиша қурилишдан топасиз. Босма цехи мастери С. Судиров, ҳарф терувчилардан И. Сайдуллаев, Т. Юсупов, муқоваловчилар Л. Парпиев, Ғ. Носиров, бухгалтерия ходими Н. Гайрифуллина. корректор И. Азимовлар бу ишда бошқаларга ўрнак бўлишмоқда.

Ишчиларнинг жонкуярлиги туфайли футбол майдони қуриб битказилди, волейбол ва баскетбол майдонлари қурилиши ҳам ниҳоясига етиб қолди. Шунингдек қишки спорт залининг лойиҳа ҳужжатлари тайёрлаб қўйилди. Бунинг учун 50 минг сўмлик маблағ сарфланди.

М. ДОКТОРОВ.

●

ЁШ МУТАХАССИСЛАР УЧУН

● Чирчиқдаги «Электрохимпром» бирлашмасининг 75 нафар ёш меҳнатчилари янги квартиралар калитини олдилар. Корхона ишчилари ўз кучлари — хўжалик усули билан учта тўрт қаватли уй қурдилар. Бу ерда асосан ёш мутахассислар уй тўйлари ўтказдилар.

(ЎзТАГ).

«ЛОТОС»—ҲУШЁРЛИК КЛУБИ

● ҒАЗАЛКЕНТ шаҳар маданият уйи ходимлари ўзларининг ҳушёрлик клубига «Лотос» — (Нилуфар) деб ном қўйганликлари бежиз эмас. Негаки, бу кўнгиллилар клубининг эзгу мақсади — кишиларни ҳушёр турмуш тарзига ўргатишдан иборат.

Яқинда шаҳар маданият саройи клуб аъзолари билан лиқ тўлди. Бу ерда ёз фаслининг анъанавий гуллар байрами бўлиб ўтди. Саройнинг кенг ва ёруғ заллари анвойи гуллар билан безатилди, столлар устига ширинликлар ва турли шарбатлар қўйилди. Меҳнат ва уруш ветеранларининг «Красная гвоздика» ансамбли, «Наврўз» ўзбек халқ чолғу ансамбли, «Арай» вокал-чолғу коллективи шу кунга атаб махсус концерт, кўнгиллилар клубининг доимий аъзолари эса турли сатирик ва юмористик саҳналар, шеър ва ғазаллардан иборат программаларини кўрсатдилар. Байрам қизигандан қизиди. Шеърхонлик ва қизиқарли викториналар, қўшиқ ва рақс садолари бир неча соат давом этди. Шаҳар меҳнаткашлари ўша куни мазмунли ҳордиқ чиқариб уйларига қайтдилар.

— Иш бошлаганимизга эндигина бир йилдан ошди,— дейди шаҳар маданият саройининг директори, клуб президенти Виктор Николаевич Кисилёв.— Дам олиш соатларини оқилона тарзда уюштираётганимиз кўпчиликка маъқул бўлаяпти. Кундан-кунга клубимиз ихлосмандлари ортиб бормоқда. Ота-оналар бу ерга фарзандларини ҳам олиб келишаяпти. Натижада клуб фаолиятида оила билан қатнашиш яхши одатга айланмоқда.

Дастлаб биз ўз тадбирларимизни «Ғазалкент» кафесининг 60 кишилик залида ўтказдик. Энди у ер жуда ҳам торлик қилиб қолди. Чунки клуб аъзоларининг сони ҳозир 200 га етди. Йил бошидан буён биз турли тематик кечалар ўтказдик. Шулардан Янги йил, Совет Армияси ва Ҳарбий денгиз флоти куни, Халқаро хотин-қизлар байрамига бағишланган кечаларни алоҳида қайд этиш мумкин. Айниқса, 1 апрель куни ташкил қилинган «Сатира ва юмор» кечаси кўпчиликка маъқул бўлди.

— «Лотос» клубининг ташкил этилиши кўпгина ишларни ҳал қилишимизга йўл очиб берди, лекин ҳали ҳал қилиниши лозим бўлган масалалар жуда кўп,— дейди Бўстонлиқ район ҳушёрлик учун кураш кўнгилли жамияти Советининг раиси, клуб ташкилотчиларидан бири Н. В. Солдатова.— Клубга кўпроқ ёшларни жалб этаяпмиз. Кетма-кет ўтказилаётган тадбирларимизга, айниқса, Ғазалкент алкоголсиз ичимликлар тажриба синов заводидаги «Аэлита», тоштарошлик комбинатидаги «Агат» клублари, консерва заводи ва 18-ўрта ҳунар-техника билим юртининг комсомол-ёшлари актив қатнашмоқдалар.

Ичкиликбозлик ва алкоголизмга қарши курашиш лозим, бу масалага бефарқ қараш мумкин эмас. Биз рақам кетидан қувиб, аъзолар сонини кўпайтириш учун уринаётганимиз йўқ. Аксинча, ўтказаётган тадбирларимизнинг таъсирчанлигини оширишга алоҳида эътибор беряпмиз.

— Кўнгилли жамият аъзолари сафи кенгайиб бораётганлиги қувонарли, албатта,— дея давом этди Надежда Васильевна,— бу ишимизнинг бошланиши, холос. Аҳоли ўртасида ҳушёр турмуш тарзини қарор топтириш, меҳнат аҳлининг дам олишини кўнгилли ташкил қилиш учун мустаҳкам моддий базага эга бўлмоғимиз керак Алкоголсиз ичимликлар кафелари, изтопарлар клублари, қизиқарли дискотека ва спорт-соғломлаштириш майдончаларини кўпайтириш, улар ишини қоғозда эмас, амалда жонлантиришимиз керак...

Биз «Лотос» ҳушёрлик клубининг амалга ошираётган ишлари областимизнинг бошқа шаҳар ва районларида ҳам оммалашишини мақсадга мувофиқ деб ҳисоблаймиз. Негаки, бу клуб кишиларни ҳаётда сергак яшашга, ҳар бир кунни мазмунли ва қизиқарли ўтказишига ёрдам бермоқда.

М. ШАРИПОВА,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

СУРАТДА: клубнинг бир группа қатнашчилари.

Г. Ханов фотоси.

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

● МАМЛАКАТЛАР ● ОДАМЛАР ● ВОҚЕАЛАР ●

ВЕНГРИЯДА КАДРЛАРНИНГ ЎРНИ АЛМАШТИРИЛДИ

БУДАПЕШТ, 25 июнь. (ТАСС). МТИ агентлигининг хабар қилишича, ВСИП Марказий Комитетининг бу ерда бўлиб ўтган пленумида ташкилий масалалар юзасидан қарорлар қабул қилинди.

Пленум К. Неметни ВСИП Бош секретарининг ўринбосари вазифасидан озод қилди. Д. Лазар ВСИП Бош секретарининг ўринбосари этиб сайланди.

П. Лошонци ва И. Шарлош ВСИП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолари лавозимидан озод этилди. Ф. Хаваши ва И. Хорват бошқа ишга ўтганликлари муносабати билан ВСИП Марказий Комитетининг секретарлари вазифасидан озод қилинди.

Я. Берец ва Ю. Чехак ВСИП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолари қилиб, Д. Фейти, Я. Лукач ва М. Немет ВСИП Марказий Комитетининг секретарлари этиб сайланди.

ВХР Давлат мажлисининг бугун бу ерда очилган сессиясида ВСИП Марказий Комитети билан Умумвенгрия ватан халқ фронти кенгаши Президиумининг кадрлар масалаларига оид тавсиялари қабул этилди.

П. Лошонци пенсияга чиқиши муносабати билан ВХР Президиумининг раиси вазифасидан озод қилинди. К. Немет ВХР Президиумининг раиси қилиб сайланди.

ВСИП Бош секретарининг ўринбосари этиб сайланган Д. Лазар ВХР Министрлар Советининг раиси вазифасидан озод қилинди. ВСИП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси К. Грос ВХР Министрлар Советининг раиси этиб тайинланди.

СОЦИАЛИЗМ МАМЛАКАТЛАРИДА

● БЕРЛИН. Греберн карьерида (ГДР, Галле округи) музлик даври ораси замонларига (бундан тахминан 100 минг йил аввал) тааллуқли топилма шов-шувга сабаб бўлди. Экскаватор олти метр чуқурликда каттакон суякларнинг қолдиқларини топди. Суяк чиққан жойга етиб келган археологлар у фил суяги эканлигини аниқладилар, деб хабар беради «Юнге вельт» газетаси. Дарҳол бошлаб юборилган қазишмалар натижасида скелет тўла-тўкис сақланиб қолганлиги маълум бўлди. Бу фил ҳозирги филлардан аввало катталиги билан фарқ қилади, унинг бўйи беш метр бўлган.

Мутахассислар фил суяклари топилган жой илгари неандерталлар макони бўлган, деб ҳисобламоқдалар. Скелет ёнидан 12 та ибтидоий тош қуроллар топилди. Бу қуроллар фил ўлдирилган деган хулоса чиқаришга имкон беради.

● БРАТИСЛАВА. Гунглар учун тузилган ишорат тили луғати Словакия педагогика нашриётининг йиллик мукофотини олди. У республикада шу турдаги биринчи луғатдир. Луғатни дефектологлар ва тилшунослардан иборат авторлар коллективи тузди. Улар миллионта сўздан энг кўп ишлатиладиган етти юзта сўзни танлаб олдилар. Бу асар аниқ тадқиқотлар асосида тузилган биринчи шундай қўлланма бўлиб қолди. Луғатда энг муҳим ишоратларни тушунтирувчи сўзлар ва расмлар баёни билан алифбе тартибида берилган.

● СОФИЯ. Софиялик медиклар суяк касалликлари ва яраларни даволаш учун принципиал жиҳатдан янги препаратлар яратдилар. Маълумки, катта ёшдаги одамдан ажратиб олинган суяк тикланмайди. «Оссакол» препарати бу гапни рад этади. Янги дори операциянинг мураккаблиги ва беморнинг ёшига қараб, суяк моддани икки-уч ой ичида тиклайди.

Бошқа бир янгилик — «Хемостоп» биологик парда ҳосил қилиб, меъда ва ўн икки бармоқли ичакдаги қон кетишини 20—30 секундда тўхтатади.

«Янги препаратлар ҳайвон қонидан олинувчи маҳсулотлар асосида яратилди,— дейди унинг авторларидан бири хирург Стефан Мечкарский.— Медицинада бунақанги дорилар ҳали бўлмаган эди. Янгилик клиник синовлардан яхши ўтди. Чет эллардаги қирқтадан кўп фирма бизга мурожаат этиб, ҳамкорлик қилиш ва дори намуналарини юборишни сўради».

(ТАСС).

● ГОНДУРАС — Америка маъмурларининг Никарагуага қарши қўпорувчилик ишларини олиб борувчи асосий марказларидан биридир. Суратда: Америка армиясининг Гондурас территориясида ўтказаётган навбатдаги ҳарбий машқлари пайти.

ТАСС фотохроникаси.

ХАЛҚ ИЖОДИЁТИ II БУТУНИТТИФОҚ ФЕСТИВАЛИ ДАВОМ ЭТМОҚДА

КОНКУРС ЯКУНЛАНДИ

Пойтахтимиздаги Ленин комсомоли номидаги маданият ва истироҳат боғида Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 70 йиллигига бағишланиб эстрада ва цирк санъати ижрочиларининг республика конкурси бўлиб ўтди. Унда барча областлардан халқ анъанавий цирки группалари, солист-вокалчилар, жаз, эстрада ва вокал-чолғу ансамбллари иштирок этди.

Бадиий ҳаваскорлик коллективлари тўрт кун мобайнида ўз программаларини намойиш қилдилар. Айниқса, Андижон ва наманганлиқ халқ анъанавий циркининг профессионал ва ҳаваскор артистлари санъати томошабинларда илиқ таассурот қолдирди. Шу боисдан ҳам улар юқори ўринларга сазовор бўлишди. Жюри аъзолари мазкур коллективлар янги цирк номерлари ва қизиқарли кулгили томошалар кўрсатишганини қайд этишди. Шунингдек, Ангрен шаҳрининг «Юность» ва Янгийўл районининг «Қалдирғоч» болалар цирк коллективларининг чиқишларига яхши баҳо берилди.

Конкурсда жаз ва эстрада группаларининг маҳорати ҳам катта қизиқиш уйғотди. Ҳаваскорлар санъат ихлосмандларига бу жанрларда ҳам куч-ғайрат ва истеъдодларини синаб кўришлари мумкин эканлигини намойиш қилишди.

Ижодий мусобақанинг дастлабки куни областимиз вакиллари — Янгийўл шаҳрининг «Лаззат», Янгиободдаги «Дукент» маданият саройининг «Диксиленд» группалари ва Тошкент шаҳрининг «Фестиваль» ва «Фатон» ансамбллари ўз программаларини кўрсатдилар. Аммо бу жанрда мукофотли ўринлар учун кураш асосан Самарқанд, Андижон, Навоий, Наманган ва Қўқон шаҳарларининг ҳаваскорлик коллективлари ўртасида борди.

Конкурс жюриси 1-ўринга Самарқанд шаҳрининг эстрада оркестри, 2-ўринга Андижон шаҳрининг «Фаворит» ва Янгиобод шаҳрининг «Диксиленд» группалари, 3-ўринга эса Наманган областининг «Марафон» ва «Визит» ансамбллари сазовор бўлганлигини қайд этди.

Кўриниб турибдики, мазкур ижодий мусобақада Тошкент шаҳри ва пойтахт областидан бешта ҳаваскорлик коллективи иштирок этиб, улардан фақат биттасигина 2-ўринни эгаллади. Эстрада санъати ижрочиларининг республика конкурси якунлари областимизда мазкур соҳа анча орқада эканлигини кўрсатмайдими? Ваҳоланки, пойтахт области ва Тошкент шаҳрида эстрада санъати ва унинг барча жанрларини оммалаштириш ҳамда ривожлантириш учун ҳамма шароитлар бор. Аммо бу борада область касаба союзлари Совети, область комсомол комитети ва ҳаваскорлик коллективларининг раҳбарлари жуда катта ташкилий ишларни амалга оширишлари, давр талабларидан орқада қолмасликлари зарур.

С. МАНСУРОВ.
«Тошкент ҳақиқати»нинг жамоатчи мухбири.

● ТОШКЕНТ метрополитенининг иккинчи навбатида ишга тушириладиган Ғафур Ғулом метро станцияси ўзига хос безалади. Станцияни безашда турли керамик панолардан фойдаланилади. Ажойиб архитектура кўринишига эга бўлган янги станциянинг полига гранит ётқизилади.

Х. Мирзакаримов фотоси.

РАҚС ЁШЛАРНИ БИРЛАШТИРАДИ

Кейинги йилларда ёшлар ва ўсмирларнинг кўпчилик қисми брейк-данс рақси билан шуғуллана бошладилар. Уларнинг иштиёқини ҳисобга олган ҳолда бундан бир йил муқаддам республика комсомоли Марказий Комитетининг ташаббуси асосида Тошкент шаҳрида рақс группалари тузилган эди.

Яқинда Тошкент Давлат университетининг маданият саройида мазкур рақс группаларининг «Хит-парад — 87» деб номланган катта концерти бўлиб ўтди. Ушбу концертда «Эволюция», «Пульс», «Импульс», «Осиё», «Акс-садо», «Март», «Ц — 4», «Ц-5», «Қизлар» ва Олмалиқ шаҳрининг «Олма» рақс группалари қатнашди.

Концерт «Эволюция» рақс группасининг энг ёш қатнашчиси- етти ёшли Ф. Ниёзовнинг «Болакай» рақси билан бошланди. Шунингдек томошабинлар О. Йўлдошева, У. Ғиёсиддинов, С. Содиқов, Т. Мирсоатов ва А. Шералиевлар ижросидаги рақсларни севиб томоша қилдилар. Раққосларнинг жўшқин ва кескин ҳаракатлари, махсус ёритгичларнинг шиддатли музика маромига монанд шуълаланиши шу кун мазкур саройда йиғилган ёшларда рақснинг бу турига бўлган қизиқишни янада орттирди.

— Рақснинг бу тури билан асосан ўсмирлар ва ёшлар шуғулланадилар, — дейди маданият саройи директори В. Скрипников. Директор билан бошланган суҳбатимизни университет студентларидан иборат «Эволюция» рақс группасининг бадиий раҳбари О. Сиротинская давом эттиради:

— Биз рақс группалари ташкил этишдан аввал район партия ва комсомол комитетлари, ота-оналар ҳамда ички ишлар бўлимлари ходимлари билан жиддий суҳбатлашдик. Аввалига бизга унчалик хайрихоҳлик билдиришмади. Ўзингизга маълумки, 14—16 ёшда болалар анча «ўзбилармон» ва қайсар бўлишади. Биз эса худди шу ёшдан бошлаб уларга брейк-данс рақси ҳақида тушунча бера бошлаймиз. Чунки улар рақс тушиш давомида, биринчидан, жисмоний жиҳатдан чиниқсалар, иккинчидан, санъат оламига яқинлашиб, гўзалликка интилишга ҳаракат қиладилар. Кейинчалик эса ота-оналардан тушган аризалар асосида болалар рақс группаси ташкил этдик. Группага тўрт ёшдан ўн ёшгача бўлган болалар қабул қилинади. Ҳозирча бор гаплар шу. Келгусида шаҳардаги барча группаларни тўплаб, рақс студияси ташкил этиш ниятидамиз.

Г. ЙЎЛДОШЕВА.

Спорт

КУБОК ЎЙИНЛАРИ

● СССР кубоги учун 1/32 финал ўйинлари бўлиб ўтди. Республикамиз спорт шарафини ҳимоя қилаётган Тошкентнинг «Пахтакор», Фарғонанинг «Нефтяник» ва Андижоннинг «Пахтакор» командалари ғалабага эришиб, навбатдаги босқичга чиқишди.

Тошкентлиқ футболчилар ўз майдонларида Жамбулнинг «Химик» командасини қабул қилишди. Учрашувнинг 35-минутида О. Синелобов ҳисобни очди. Иккинчи бўлимнинг 10-минутида А. Кириллов пенальтидан ҳисобни тенглаштирди. Лекин орадан бир минут ўтгач А. Абдураимов яна пахтакорчиларни олдинга олиб чиқди. 88-минутда эса А. Зейтуллаев меҳмонлар дарвозасига учинчи тўпни киритди.

«Пахтакор» 1/16 финалида Олмаотанинг «Қайрат» командаси билан сафарда ва ўз майдонида 2 та ўйин ўтказади.

Фарғонанинг «Нефтяник» футболчилари Душанбанинг «Помир» командасини 1:0 ҳисобида енгишган бўлса, андижонлик футболчилар Тюменнинг «Геолог» коллективини 4:2 ҳисобида мағлубиятга учратдилар.

МЕЗБОНЛАР ҒОЛИБ

● ЎРТА Осиё ва Қозоғистон республикалари спортчилари ўртасида ўтказилган Кубок мусобақаларида юздан ортиқ гимнастикачи даврага чиқди.

Команда ҳисобида мезбонлар ғолиб келиб, кубок соҳиби бўлишди. Шахсий ҳисобда 74,9 балл тўплаган қозоғистонлик Светлана Спичан биринчи, 74,45 балл тўплаган республикамиз вакили Лариса Теляткина иккинчи бўлди.

ПИОНЕР ДРУЖИНАЛАРИ МУСОБАҚАСИ

● ТОШКЕНТДА шашка бўйича пионер дружиналари мусобақалари бўлиб ўтди. Бунда барча область биринчиликларининг ғолиблари қатнашди. «Политотдел» колхозидаги 19-мактаб спортчилари 25,5 очко билан ғолиб келдилар ва Бутуниттифоқ мусобақаларида республикамиз спорт шарафини ҳимоя қилиш ҳуқуқини қўлга киритишди. Самарқанддаги 37-мактаб командаси иккинчи, Андижондаги 32-мактаб шашкачилари учинчи ўринни олишди.

ҲАЖВ БУРЧАГИ

ҚИЛМИШ-ҚИДИРМИШ

МАСАЛ

Бир куни Чаёнга тегибди амал,
(Мансаб деб ўтарди умри ҳар маҳал).
Бошн қолиб нишин солибди ишга,
Завқ олиб ҳаммага заҳар солишдан.
Қоронғи, зах жойдан буйруқ берар у,
Суварак, канадан бўҳтон терар у.
— Чувалчанг — дангаса, бўшасин шу он,
Ўрнида иш бошласин Суваракхон!..
— Чумоли ўғрлар ҳар доим дондун,
Ўрнин эгалласин ўргимчак бугун...

Шу йўсин Чаёнбой чиқариб буйруқ,, —
Ўрмон бўшаб қолди, ҳамма ёқ қуруқ...
Тутнинг тепасида яшарди бир қуш,
Хатти-ҳаракати элга бўлиб хуш.
Лайлаквой Чаённи ушлаб бир маҳал,
Жонзотларга ҳаёт бахш этди тугал.
...Босар-тусарини билмаган киши
Чаёндек бўлади оқибат иши.

Озод АЗИМОВ.

ТВ

27 ИЮНЬ — ШАНБА
ИХТИРОЧИЛАР ВА РАЦИОНАЛИЗАТОРЛАР КУНИ

МТ I

8.00 Эрталабки зарядка. Мультфильм. Музика. 8.30 ВРЕМЯ. 9.15 «ҚУВНОҚ ТАРОНАЛАР». Фильм-концерт премьераси (Таллин). 9.45 «Нега ва нима учун?». Болалар учун кўрсатув. 10.15 «Малхасян миллионлари». Телевизион ҳужжатли фильм (Ереван). 10.35 «Чашмалар». 11.05 ҲАММА УЧУН ВА ҲАР БИР КИШИ УЧУН. Кийим-кечаклар улгуржи ярмаркасидан репортаж. 11.35 Мультфильм. 11.55 М. Чайковский чалади (виолончель). 12.15 «Федор Абрамов». 13.25 ҲАМДЎСТЛИК. Телевизион журнал. 13.55 СЕВИМЛИ ВАТАНИМ МЕНИНГ. Фотоконкурс. 14.00 «Шанба — ота-оналар куни». 15.30 ДУНЁ ВОҚЕАЛАРИ. 15.45 Ихтирочилар ва рационализаторлар кунига. «Новаторлар ва консерваторлар». 16.30 УЛУҒ ОКТЯБРЬ ЮБИЛЕЙИГА. Тарихнинг сўнмас сатрлари. «Жабрдийдалар». Бадиий фильм («Мосфильм»). 18.15 МЎЪЖИЗАСИЗ МЎЪЖИЗАЛАР. 19.15 КАМАЛАК. Халқ ижодиёти телепрограммаларининг халқаро фестивали. «Рюкю рақслари» (Япония). 19.35 «Акс садо». 20.25 «Келинг, гаплашиб, олайлик...». Аркадий Райкин. 1-қисм. Кўрсатувни Н. Кримова олиб боради. 21.30 ВРЕМЯ. 22.05 «Келинг, гаплашиб олайлик...». Аркадий Райкин. 2-қисм. 23.10 «Фақат бир кун». Р. Караклаич куйлайди. 24.00 Янгиликлар. 00.05 «АЖОЙИБ КЎЛ». Илмий-оммабоп фильм премьераси («Таллинфильм»).

ЎзТВ

7.10 Ритмик гимнастика. 7.30 «Салом, кичкинтойлар!» 7.40 «Ошпаз, тикувчи, пианиночи ва бошқалар». Ҳужжатли фильм. 8.00 АХБОРОТ. 8.20 Ихтирочилар ва рационализаторлар кунига. «Труба, оркестр ва кинокамера учун фантазия». Ҳужжатли фильм. 8.30 Москва. ВРЕМЯ. 9.15 Мактаб ўқувчилари учун. «Светофор». Андижон ва Бухоро областлари йўл ҳаракати ёш автоинспекторларининг мусобақаси. 10.15 Врач маслаҳати. «Юрагингизни авайланг». 10.25 «Гулдастани кимга ҳадя этайлик?» «Юрмала-87» Бутуниттифоқ конкурсига ёш ижрочиларни саралаш тури. 1-кўрсатув (такрорий). 11.35 ДЕМОКРАТИЯ АМАЛДА. «Бригада бригадирни сайлайди». 12.05 «Биз тинчлик расмини чизяпмиз». Американинг янги мультфильмлари ҳақида ҳикоя (рус.). 12.50 «Анъана ва замонавийлик» (такрорий). 13.35 УЛУҒ ОКТЯБРНИНГ 70 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНГАН ҚҚАССР ВА РЕСПУБЛИКА ОБЛАСТЛАРИ ТЕАТРЛАРИНИНГ ТЕЛЕВИЗИОН ФЕСТИВАЛИ. «Суюк момо». Жиззах область драма театрининг спектакли. 14.50 СПОРТИВНИЙ УЗБЕКИСТАН (рус.). 15.20 «Буни ҳамма билиши ва уддалаши керак». 15.50 «Абитуриент-87». А. Беруний номли Тошкент Политехника институти.

* * *

17.55 Кўрсатувлар программаси. 18.00 ДЎСТЛИК ЭКРАНИ. Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистон телевидениеларининг биргаликдаги программаси. Олмаотадан кўрсатилади. 19.00 Болалар учун. «Бойчечак». 19.30 АХБОРОТ (рус.). 19.45 ОТА-ОНАЛАР УНИВЕРСИТЕТИ. «Болаларнинг ёзги дам олишини ташкил этиш». 20.15 «Ердаги из». Ҳужжатли фильм («Ўзбектелефильм»). 20.30 АХБОРОТ. 20.50 «Ёшлигим менинг». Музикали программа. 21.30 Москва. ВРЕМЯ. 22.05 БУГУН — ИХТИРОЧИЛАР ВА РАЦИОНАЛИЗАТОРЛАР КУНИ. Кўрсатув ва концерт. 23.35 Кўрсатувлар программаси.

Редактор
Н. НАСИМОВ.

● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА

М. Қориёқубов номидаги ўзбек Давлат концерт-филармония бирлашмаси

В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ СССР ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА
30 ИЮНЬ соат 19.30 да
БАДИИЙ КОЛЛЕКТИВЛАР БУТУНИТТИФОҚ КОНКУРСИНИНГ ЛАУРЕАТИ, ЎЗБЕКИСТОН ЛЕНИН КОМСОМОЛИ МУКОФОТИНИНГ ЛАУРЕАТИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ

«ШОДЛИК»

ашула ва рақс ансамблининг

КОНЦЕРТИ

ҚАТНАШАДИЛАР:
Ўзбекистон ССР халқ артисти, Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреати
Қизлархон ДЎСТМУҲАМЕДОВА
Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист; Қорақалпоғистон АССР халқ артисти Гулшод ОТАБОЕВА
СОЛИСТЛАР: Нуриддин Ҳайдаров, Бахтиёр Ҳолхўжаев, Лола Оқилова
Программани Ўткир СИДДИҚОВ бошқариб боради.
Билетлар СССР Халқлари дўстлиги саройи кассасида соат 14 дан бошлаб сотилмоқда.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ
(«Ташкентская правда»)
Орган Ташкентского обкома Коммунистической партии Узбекистана и областного Совета народных депутатов

Издается на узбекском языке

Редакция адреси:
700083, ГСП, Тошкент
Ленинград кўчаси, 32

Р. — 10862. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс: 64684. В. 1602. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12